

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsete versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B**

► **C1** KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/627,

15. märts 2019,

milles sätestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625 ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli tegemiseks ja millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 2074/2005 ametliku kontrolli osas ◀

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 131, 17.5.2019, lk 51)

Parandatud:

► **C1** Parandus, ELT L 325, 16.12.2019, lk 183 (2019/627)

▼B▼C1**KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/627,****15. märts 2019,**

milles sätestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625 ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli tegemiseks ja millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 2074/2005 ametliku kontrolli osas

▼B

(EMPs kohaldatav tekst)

I JAOTIS

REGULEERIMISESE, KOHALDAMISALA NING MÕISTED*Artikkel 1***Reguleerimisese ja kohaldamisala**

Käesoleva määrusega kehtestatakse ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste tootmisega seotud ametliku kontrolli ja meetmete rakendamiseks. Seda ametlikku kontrolli teostavad pädevad asutused, võttes arvesse määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõigete 2, 3 ja 5 ning delegeeritud määruse (EL) 2019/624 nõudeid.

Erieeskirjad hõlmavad järgmist:

- a) loomsete saaduste suhtes kohaldatavate auditite ja identifitseerimistähiste erinõuded ja ühtne minimaalne sagedus;
- b) värsket liha ametliku kontrolli erinõuded ja ühtne miinimumsagedus, sealhulgas erinõuded auditite ja konkreetsete ülesannete kohta värsket liha kontrollimise korral;
- c) meetmed, mida tuleb võtta, kui värsket liha ei vasta inimeste tervise ning loomade tervise ja heaolu kaitset käsitlevatele liidu nõuetele;
- d) tehnilised nõuded ja praktiline kord seoses määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklis 5 osutatud tervisemärgiga;
- e) piima, ternespiima, piimatoodete ja ternespiimapõhiste toodete ametliku kontrolli erinõuded ja ühtne miinimumsagedus;
- f) elusate kahepoolmeliste karploomade tootmis- ja ülekandealade klassifitseerimise ja klassifitseeritud tootmis- ja ülekandealade seire tingimused, sealhulgas otsused, mis tuleb vastu võtta pärast klassifitseeritud tootmis- ja ülekandealade seiret;
- g) kalandustoodete ametliku kontrolli erinõuded ja ühtne miinimumsagedus.

▼B*Artikkel 2***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „värske liha“ – värske liha, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.10;
- 2) „ternespiim“ – ternespiim, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao punktis 1;
- 3) „piimatooted“ – piimatooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 7.2;
- 4) „ternespiimatooted“ – ternespiimatooted, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao punktis 2;
- 5) „tootmisala“ – tootmisala, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.5;
- 6) „ülekandeala“ – ülekandeala, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.6;
- 7) „kahepoolmelised karploomad“ – kahepoolmelised karploomad, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.1;
- 8) „kalandustooted“ – kalandustooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 3.1;
- 9) „ettevõte“ – ettevõte, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis c;
- 10) „toidukäitleja“ – toidukäitleja, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 ⁽¹⁾ artikli 3 punktis 3;
- 11) „mikrobioloogiline kriteerium“ – mikrobioloogiline kriteerium, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 2073/2005 artikli 2 punktis b;
- 12) „tapamaja“ – tapamaja, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.16;
- 13) „jälgitavus“ – jälgitavus, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 15;
- 14) „määratletud riskiteguriga materjal“ – määratletud riskiteguriga materjal, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 3 lõike 1 punktis g;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

▼B

- 15) „saastumine“ – saastumine, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis f;
- 16) „päritoluettevõtte“ – päritoluettevõtte, nagu see on määratletud delegeeritud määruse (EL) 2019/624 artikli 2 punktis 2;
- 17) „esmatootmine“ – esmatootmine, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 17;
- 18) „kodukabiloomad“ – kodukabiloomad, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.2;
- 19) „ulukikäitlusettevõtte“ – ulukite käsitsemise ettevõtte, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.18;
- 20) „suurulukid“ – suurulukid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.8;
- 21) „linnukari“ – linnukari, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 2160/2003 artikli 2 punkti 3 alapunktis b;
- 22) „jäneselised“ – jäneselised, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.4;
- 23) „rümp“ – rümp, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.9;
- 24) „rups“ – rups, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.11;
- 25) „väikese tootmisvõimsusega tapamaja“ – väikese tootmisvõimsusega tapamaja, nagu see on määratletud delegeeritud määruse (EL) 2019/624 artikli 2 punktis 17;
- 26) „väikese tootmisvõimsusega ulukikäitlusettevõtte“ – väikese tootmisvõimsusega ulukikäitlusettevõtte, nagu see on määratletud delegeeritud määruse (EL) 2019/624 artikli 2 punktis 18;
- 27) „loomühik“ – loomühik, nagu see on määratletud määruse (EL) nr 1099/2009 artikli 17 punktis 6;
- 28) „väikeulukid“ – väikeulukid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.7;
- 29) „kodulinnud“ – kodulinnud, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.3;
- 30) „lihalõikusettevõtte“ – lihalõikusettevõtte, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.17;

▼B

- 31) „sisikond“ – sisikond, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.12;
- 32) „liha“ – liha, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.1;
- 33) „tehistingimustes peetavad ulukid“ – tehistingimustes peetavad ulukid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.6;
- 34) „looduslikud ulukid“ – looduslikud ulukid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.5;
- 35) „piimatootmisettevõte“ – piimatootmisettevõte, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 4.2;
- 36) „toorpiim“ – toorpiim, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 4.1;
- 37) „puhastuskeskus“ – puhastuskeskus, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.8;
- 38) „merelised biotoksiinid“ – merelised biotoksiinid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.2;
- 39) „tootmis-, töötlemis- ja turustamisetapid“ – tootmis-, töötlemis- ja turustamisetapid, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 16;
- 40) „väljastuskeskus“ – väljastuskeskus, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 2.7;
- 41) „turule laskmine“ – turuleviimine, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 8 punktis 3;
- 42) „tehaslaev“ – tehaslaev, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 3.2;
- 43) „külmutuslaev“ – külmutuslaev, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 3.3;
- 44) „roomajad“ – roomajad, nagu need on määratletud komisjoni delegeeritud määruse 2019/625 ⁽²⁾ artikli 2 punktis 15;
- 45) „roomajate liha“ – roomajate liha, nagu on määratletud delegeeritud määruse (EL) 2019/625 artikli 2 punktis 16;

⁽²⁾ Komisjoni 4. märtsi 2019 delegeeritud määrus (EL) 2019/625, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 seoses teatavate inimtoitudeks ettenähtud toodete ja loomade saadetiste liitu toomise nõuetega (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 18).

▼B

- 46) „värsked kalandustooted“ – värsked kalandustooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 3.5;
- 47) „ettevalmistatud kalandustooted“ – ettevalmistatud kalandustooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 3.6;
- 48) „töödeldud kalandustooted“ – töödeldud kalandustooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 7.4.

II JAOTIS

**LOOMSETE SAADUSTE AMETLIKU KONTROLI TEGEMISE
ERINÕUDED JA AMETLIKU KONTROLI ÜHTNE
MIINIMUMSAGEDUS**

I PEATÜKK

***Loomseid saadusi käitlevates ettevõtetes pädevate asutuste poolt
tehtava auditeerimise erinõuded***

*Artikkel 3***Auditeeritavad nõuded**

1. Heade hügieenitavade auditeerimisel ettevõtetes kontrollivad pädevad asutused, kas loomseid saadusi käitlevad toidukäitlejad kohaldavad pidevalt ja nõuetekohaselt vähemalt järgmist:

- a) ruumide ja seadmete projekteerimine ja hooldus;
- b) toimingueelne, -aegne ja -järgne hügieen;
- c) isiklik hügieen;
- d) hügieeni ja tööprotseduure käsitlev koolitus;
- e) kahjuritõrje;
- f) veekvaliteet;
- g) temperatuuri kontrollimine;
- h) ettevõttesse toodavate ja sealt välja viidavate loomade ja toiduainete kontrollimine ning kõik kaasasolevad dokumendid.

2. Kui pädevad asutused auditeerivad määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklis 5 sätestatud ohuanalüüsil ja kriitilistel kontrollpunktidel (-HACCP) põhinevaid menetlusi, kontrollivad nad, et loomseid saadusi käitlevad toidukäitlejad kohaldaksid neid menetlusi pidevalt ja nõuetekohaselt.

▼B

3. Nad määravad eelkõige kindlaks, kas menetlused tagavad võimaluste piires, et loomsed saadused:

a) vastavad määruse (EÜ) nr 2073/2005 artiklile 3 mikrobioloogiliste kriteeriumide osas;

b) vastavad liidu õigusaktidele, mis käsitlevad:

— kemikaalijääkide seiret vastavalt nõukogu direktiivile 96/23/EÜ ja komisjoni otsusele 97/747/EÜ; ⁽³⁾

— farmakoloogiliste toimeainete jääkide piirnorme vastavalt komisjoni määrusele (EL) nr 37/2010 ⁽⁴⁾ ja komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2018/470; ⁽⁵⁾

— keelatud ja loata aineid vastavalt komisjoni määrusele (EL) nr 37/2010, nõukogu direktiivile 96/22/EÜ, ⁽⁶⁾ komisjoni otsusele 2005/34/EÜ; ⁽⁷⁾

— saasteaineid vastavalt komisjoni määrustele (EÜ) nr 1881/2006 ja (EÜ) nr 124/2009, milles kehtestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes;

— pestitsiidijääke vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 396/2005; ⁽⁸⁾

c) ei sisalda füüsikalisi ohte, nagu näiteks võõrkehad.

4. Kui toidukäitleja kasutab määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 5 lõike 5 kohaselt ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollipunktide süsteemi (-HACCP) juhenditega ette nähtud menetlusi, peab audit hõlmama nende juhendite nõuetekohase kasutamise kontrollimist.

⁽³⁾ Komisjoni 27. oktoobri 1997. aasta otsus 97/747/EÜ, millega määratakse kindlaks nõukogu direktiiviga 96/23/EÜ ettenähtud proovide võtmise mahud ja sagedused teatavates loomsetes toodetes esinevate teatavate ainete ja ainejääkide seireks (EÜT L 303, 6.11.1997, lk 12).

⁽⁴⁾ Komisjoni 22. detsembri 2009. aasta määrus (EL) nr 37/2010, mis käsitleb farmakoloogilisi toimeaineid ja nende liigitust loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormide järgi (ELT L 15, 20.1.2010, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni 21. märtsi 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/470 selliseid jääkide piirnorme käsitlevate üksikasjalike eeskirjade kohta, mida võetakse arvesse direktiivi 2001/82/EÜ artikli 11 alusel ELis ravitud loomadest saadud toiduainete kontrollimisel (ELT L 79, 22.3.2018, lk 16).

⁽⁶⁾ Nõukogu 29. aprilli 1996. aasta direktiiv 96/22/EÜ, mis käsitleb teatavate hormonaalse või türostaatilise toimega ainete ja beetaagonistide kasutamise keelamist loomakasvatuses ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 81/602/EMÜ, 88/146/EMÜ ja 88/299/EMÜ (EÜT L 125, 23.5.1996, lk 3).

⁽⁷⁾ Komisjoni 11. jaanuari 2005. aasta otsus 2005/34/EÜ, millega kehtestatakse ühtlustatud standardid teatavate jääkide olemasolu kontrolliks kolmandatest riikidest imporditud loomsetes saadustes (ELT L 16, 20.1.2005, lk 61).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

▼B

5. Auditeerimisülesannete teostamisel pöörab pädev asutus erilist tähelepanu sellele, et:

- a) määrata kindlaks, kas töötajad ja nende tegevused vastavad tootmisprotsessi kõikides etappides määruse (EÜ) nr 2073/2005 artiklis 3, määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklites 4 ja 5 ning määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõuetele, mis on seotud hügieenitavade ja HACCPga. Auditi täiendamiseks võivad pädevad asutused teha tulemuslikkuse kontrole, et teha kindlaks, kas töötajad on piisavalt kvalifitseeritud;
- b) kontrollida toidukäitlejate asjakohaseid dokumente;
- c) võtta vajaduse korral proove laboratoorseks analüüsiks;
- d) dokumenteerida arvesse võetud üksikasju ja auditi tulemusi.

*Artikkel 4***Auditeerimisviis ja -sagedus**

1. Üksikute ettevõtete puhul sõltub auditeerimisviis ja -sagedus hinnatud riskist. Seetõttu hindab pädev asutus regulaarselt:

- a) riski inimeste ja vajaduse korral loomade tervisele;
- b) tapamajade puhul loomade heaolu aspekte;
- c) teostatud menetluste liiki ja tootmismahu;
- d) toidukäitlejate varasemat tegevust toidualaste õigusnormide täitmisel.

2. Kui toidutarneahelas tegutsevad toidukäitlejad võtavad lisameetmeid toiduohutuse tagamiseks, kasutades integreeritud süsteeme, erakontrollisüsteeme või sõltumatute kolmandate isikute sertifikaate või muid vahendeid, ning kui need meetmed on dokumenteeritud ja nende kavadega hõlmatud loomad on selgelt identifitseeritavad, võivad pädevad asutused neid meetmeid heade hügieenitavade ja HACCP-süsteemil põhinevate menetluste läbivaatamiseks tehtavate auditite puhul arvesse võtta.

*II PEATÜKK***Identifitseerimistähiste erinõuded***Artikkel 5*

Lisaks muude jälgitavusnõuete täitmise kontrollimisele kooskõlas määruse (EÜ) nr 178/2002 artikliga 18 kontrollitakse kõikides määruse (EÜ) nr 853/2004 kohaselt heakskiidetud ettevõtetes vastavust viimati nimetatud määruses sätestatud identifitseerimismärkide paigaldamise nõuetele.

▼B*III PEATÜKK**Teaduse ja tehnika areng**Artikkel 6*

Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike määruse (EL) 2017/625 artikli 16 lõike 2 punktis b osutatud teaduse ja tehnika arengust, et seda oleks võimalik arvesse võtta ja vajaduse korral täiendavaid meetmeid rakendada.

III JAOTIS

**VÄRSKE LIHA AMETLIKU KONTROLLI TEGEMISE ERINÕUDED JA
AMETLIKU KONTROLLI ÜHTNE MIINIMUMSAGEDUS**

*I PEATÜKK**Auditid**Artikkel 7*

**Täiendavad nõuded värsket liha käitlevates ettevõtetes tehtavatele
audititele**

1. Lisaks artiklites 3 ja 4 sätestatud auditinõuetele kontrollivad pädevad asutused värsket liha käitlevates ettevõtetes auditi tegemisel seda, et toidukäitlejate endi menetlusi täidetakse jätkuvalt toidukäitleja vastutusalasse kuuluva värske liha kogumise, transpordi, ladustamise ja käitlemise ning loomsete kõrvalsaaduste, kaasa arvatud määratletud riskiteguriga materjali kasutamise või kõrvaldamise osas.

2. Tapamajade auditite käigus kontrollivad pädevad asutused toidu-
tarneahelat käsitleva teabe hindamist, nagu on sätestatud määruse (EÜ)
nr 853/2004 II lisa III jaos.

3. HACCP-põhiste menetluste auditite läbiviimisel kontrollivad pädevad asutused, et nõuetekohaselt võetakse arvesse määruse (EÜ)
nr 853/2004 II lisa II jaos sätestatud menetlusi ja et toidukäitlejate
menetluste abil tagatakse võimaluste piires, et värske liha:

a) on patoloogiliste kõrvalekallete ja muutusteta;

b) ei ole

i) saastunud fekaalselt või

ii) mis tahes muul viisil, mis kujutab endast lubamatut terviseriski
inimeste jaoks;

c) vastab määruse (EÜ) nr 2073/2005 artikli 3 mikrobioloogilistele
kriteeriumidele;

▼B

- d) ei sisalda määruses (EÜ) nr 999/2001 sätestatud nõuete kohaselt määratletud riskiteguriga materjali.

*II PEATÜKK***Värske liha ametlik kontroll***Artikkel 8***Audititulemuste asjakohasus**

Ametliku kontrolli tegemisel vastavalt käesolevale peatükile võtab veterinaarjärelevalve ametnik arvesse I peatüki kohaselt tehtud auditite tulemusi. Vajaduse korral suunab veterinaarjärelevalve ametnik ametliku kontrolli eelmiste auditite käigus tuvastatud puudustele.

*1. ja g u***Dokumentide kontroll***Artikkel 9***Pädevate asutuste kohustused seoses dokumentide kontrolliga**

1. Pädevad asutused teatavad päritoluettevõtte toidukäitlejale, milline toidutarneahelat käsitlev miinimumteave tuleb vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 II lisa III jaole tapamaja käitajale esitada.
2. Pädevad asutused kontrollivad dokumente, et teha kindlaks, kas:
 - a) toidutarneahelat käsitlevat teavet vahetatakse loomi kasvatanud või enne lähetamist pidanud toidukäitleja ning tapamaja käitaja vahel järjepidevalt ja tulemuslikult;
 - b) toidutarneahelat käsitlev teave on kehtiv ja usaldusväärne;
 - c) tagasiside asjakohase teabe kohta esitatakse vajaduse korral päritoluettevõtte vastavalt artikli 39 lõikele 5.
3. Kui loomad saadetakse tapmisele teise liikmesriiki, teevad päritoluettevõtte ja tapmispaiaga pädevad asutused koostööd, et tagada tapamaja käitaja hõlbus juurdepääs toidutarneahelat käsitlevale teabele, mille on esitanud päritoluettevõtte toidukäitleja.

*Artikkel 10***Veterinaarjärelevalve ametniku kohustused seoses dokumentide kontrolliga**

1. Veterinaarjärelevalve ametnik kontrollib, millised on tapamaja käitaja poolt vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 II lisa III jaole esitatud toidutarneahelat käsitleva teabe kontrollimise ja hindamise tulemused. Veterinaarjärelevalve ametnik võtab tapaeelse ja -järgse kontrolli tegemisel neid kontrolle ja hindamisi arvesse koos muu asjakohase teabega, mis on saadud loomade päritoluettevõtetest.

▼B

2. Tapaeelse ja -järgse kontrolli tegemisel võtab veterinaarjärelevalve ametnik arvesse komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/628 ⁽⁹⁾ artikli 29 kohaselt ette nähtud ametlikke sertifikaate ja esmatootmise tasandil ametlikku kontrolli ja muid kontrolle teostavate veterinaararstide väljastatud tunnistusi.

3. Väljaspool tapamaja toimuva kodukabiloomade hädatapmise korral vaatab tapamajas tegutsev veterinaarjärelevalve ametnik läbi rakendusmääruse (EL) 2019/628 artikli 29 kohase sertifikaadi, mille on välja andnud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa I jao VI peatüki punkti 6 kohase tapaeelse kontrolli teinud veterinaarjärelevalve ametnik, ja toidukaitleja esitatud muu asjakohase teabe.

4. Looduslike suurulukite puhul kontrollib ja võtab ulukikäitlusettevõtte veterinaarjärelevalve ametnik arvesse loomaga kaasas olevat tunnistust, mille on välja andnud koolitatud isik kooskõlas määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IV jao II peatüki punkti 4 alapunktiga a.

2. jagu

Tapaeelne kontroll*Artikkel 11***Nõuded tapamajas toimuva tapaeelse kontrollile**

1. Kõik loomad peavad enne tapmist läbima tapaeelse kontrolli. Kontrolli võib siiski piirata representatiivse valimiga iga linnukarja lindudest ning representatiivse valimiga iga jäneseliste päritoluettevõtte jäneselistest.

2. Tapaeelne kontroll peab toimuma 24 tunni jooksul alates tapamajja saabumisest ja vähem kui 24 tundi enne tapmist. Veterinaarjärelevalve ametnik võib igal ajal nõuda täiendavat tapaeelset kontrolli.

3. Tapaeelse kontrolli käigus tuleb kindlaks määrata, kas konkreetsel kontrollitaval loomal on märke

a) sellest, et looma tervis ja heaolu on ohtu seatud;

b) seisunditest, kõrvalekalletest või haigustest, mis muudavad värsket liha inimtoiduks kõlbmatuks või võivad kahjustada loomade tervist, pöörates erilist tähelepanu selliste zoonooside ja loomataudide avastamisele, mille suhtes on loomatervishoiu eeskirjad sätestatud määruses (EL) nr 2016/429;

c) keelatud või lubamatute ainete kasutamisest, veterinaarravimite väärkasutusest või kemikaalijääkide või saasteainete olemasolust.

⁽⁹⁾ Komisjoni 8. aprilli 2019 aasta rakendusmäärus (EL) 2019/628, milles käsitletakse teatavate loomade ja kaupade ametlike sertifikaatide näidiseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2074/2005 ja rakendusmäärust (EL) 2016/759 sertifikaatide näidiste osas (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 101).

▼B

4. Tapaeelse kontrolli käigus veendutakse, et toidukäitlejad täidavad oma kohustust tagada loomade naha või karvkatte puhtus, vältimaks värsket liha vastuvõetamatut saastumisriski tapmise ajal.

5. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb kliinilise uuringu kõikidele loomadele, kelle toidukäitleja või veterinaarjärelevalve ametniku abi võib olla eraldanud põhjalikuma tapaeelse kontrolli jaoks.

6. Kui tapaeelne kontroll tehakse päritoluettevõttes vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2019/624 artiklile 5, teeb veterinaarjärelevalve ametnik tapamajas tapaeelse kontrolli üksnes nõutud juhtudel ja ulatuses.

3 . j a g u

Tapajärgne kontroll*Artikkel 12***Tapajärgse kontrolli nõuded**

1. Rümbad ja nendega kaasas olev rups, mille suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IV jao II peatüki punktis 4 sätestatud erandit, peavad läbima tapajärgse kontrolli

a) kohe pärast tapmist või

b) võimalikult kiiresti pärast ulukikäitlusettevõttesse saabumist.

2. Pädevad asutused võivad nõuda, et toidukäitleja pakuks spetsiaalsete tehnilisi vahendeid ja piisavalt ruumi rupsi kontrollimiseks.

3. Pädevad asutused:

a) kontrollivad kõiki välispindu, sh rümpade kehaõõnsuste välispinda, ja rupsi;

b) pööravad erilist tähelepanu määruses (EL) 2016/429 sätestatud loomatervishoiu eeskirjadega hõlmatud zoonooside ja loomataudide avastamisele.

4. Tapaliini kiirus ja kohapeal kontrolli läbiviiva personali hulk peab olema selline, et kontrolli saab nõuetekohaselt läbi viia.

*Artikkel 13***Tapajärgse kontrolli aega käsitlev erand**

1. Erandina artikli 12 lõikest 1 võivad pädevad asutused lubada, et kui ulukikäitlusettevõttes või tapamajas ei ole tapmise või rümba korrasdamise ajal kohal veterinaarjärelevalve ametnikku või tema abi, lükatakse tapajärgne kontroll edasi kuni 24 tunni võrra alates tapmisest või ulukikäitlusettevõttesse saabumisest, tingimusel et:

▼B

a) asjaomased loomad tapetakse väikese võimsusega tapamajas või käideldakse väikese võimsusega ulukikäitlusettevõttes, kus tapetakse või käideldakse:

i) vähem kui 1 000 loomühikut aastas või

ii) vähem kui 150 000 kodulindu, jäneselist või väikeulukit aastas;

b) ettevõttes on piisavalt ruume värsket liha ja rupsi hoidmiseks, et seda oleks võimalik kontrollida;

c) tapajärgset kontrolli teeb veterinaarjärelevalve ametnik.

2. Pädevad asutused võivad tõsta lõike 1 punkti a alapunktidega i ja ii ette nähtud künniseid, kui tagatud on erandi kohaldamine kõige väiksemates tapamajades ja ulukikäitlusettevõtetes, mis vastavad väikese tootmisvõimsusega tapamaja või ulukikäitlusettevõtte määratlusele, ning eeldusel et kõnealuste ettevõtete ühine aastatoodang ei ületa 5 % liikmesriigis toodetud värskest lihast

a) asjaomaste liikide puhul;

b) kõigi kabiloomade puhul kokku;

c) kõigi kodulindude puhul kokku või

d) kõigi lindude ja jäneseliste puhul kokku.

Sellisel juhul teatavad pädevad asutused kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/1535 ⁽¹⁰⁾ sätestatud menetlusega sellest erandist ja seda põhjendavatest tõenditest;

3. Lõike 1 punkti a alapunkti i kohaldamisel kasutatakse määruse (EÜ) nr 1099/2009 artikli 17 lõikes 6 sätestatud võrdusmäärasid. Lammaste ja kitsede ning väikeste (eluskaaluga < 100 kg) hirvlaste puhul kasutatakse 0,05 loomühiku võrdusmäära ja suurte ulukite puhul 0,2 loomühiku võrdusmäära.

Artikkel 14

Lisauuringute nõuded tapajärgse kontrolli puhul

1. Lisauuringud, nagu rümba osade ja rupsi palpeerimine ja sisse-lõiked ning laboratoorsed uuringud, tuleb läbi viia, kui see on vajalik

a) võimaliku ohu lõplikuks diagnoosimiseks või

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

▼B

b) järgmiste asjaolude avastamiseks:

- i) määruses (EL) 2016/429 sätestatud loomatervishoiu eeskirjadega hõlmatud loomataud;
- ii) direktiivis 96/23/EÜ ja otsuses 97/747/EÜ osutatud kemikaalijäägid või saasteained, eelkõige
 - kemikaalijäägid, mis ületavad määrustes (EL) nr 37/2010 ja (EÜ) nr 396/2005 sätestatud tasemeid;
 - saasteained, mis ületavad määrustes (EL) nr 1881/2006 ja (EÜ) nr 124/2009 sätestatud tasemeid, või
 - selliste ainete jäägid, mis on keelatud või millele ei ole luba antud vastavalt määrusele (EL) nr 37/2010 või direktiivile 96/22/EÜ;
- iii) määruse (EÜ) nr 2073/2005 artikli 3 lõike 1 punktis b osutatud mikrobioloogiliste kriteeriumide mittetäitmine või muud võimalikud mikrobioloogilised ohud, mille esinemine muudab värsket liha inimtoiduks kõlbmatuks;
- iv) muud tegurid, mille tõttu võib osutada vajalikuks liha tunnistamine inimtoiduks kõlbmatuks või piirangute kehtestamine selle kasutamisele.

2. Tapajärgse kontrolli käigus tuleb kasutusele võtta ettevaatusabinõud selle tagamiseks, et näiteks palpeerimisel, lõikamisel või sisselõikete tegemisel põhjustatud liha saastumine oleks võimalikult väike.

Artikkel 15

Kodukabjaliste, üle kaheksa kuu vanuste veiste ja üle viie nädala vanuste kodusigade ning looduslike suurulukite tapajärgse kontrolli nõuded

1. Käesoleva artikli nõudeid kohaldatakse lisaks artiklites 12 ja 14 sätestatud nõuetele.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik nõuab, et kodukabjaliste, üle kaheksa kuu vanuste veiste ja üle viie nädala vanuste kodusigade rümpad esitatakse tapajärgseks kontrolliks piki selgroogu poolrumpadeks lõigatutena.

3. Kui see on tapajärgseks kontrolliks vajalik, võib veterinaarjärelevalve ametnik nõuda ükskõik millise pea või rümba pikkupidi lahtilõikamist. Eriliste toitumisharjumuste, tehnika arengu või konkreetsete sanitaarolukordade arvesse võtmiseks võib veterinaarjärelevalve ametnik siiski lubada kodukabjaliste, üle kaheksa kuu vanuste veiste ja üle viie nädala vanuste kodusigade poolitamata rümpade esitamist tapajärgseks kontrolliks.

▼B

4. Väikese võimsusega tapamajades või väikese võimsusega uluki-käitlusettevõtetes, kus käideldakse vähem kui 1 000 loomühikut aastas, võib veterinaarjärelevalve ametnik hügieenipõhjustel lubada täiskasvanud kodukabjaliste, täiskasvanud veiste ja täiskasvanud looduslike suurulukite lõikamist veerandrumpadeks enne tapajärgset kontrolli.

*Artikkel 16***Tapajärgse kontrolli täiendavad nõuded hädatapmise korral**

Hädatapmise korral läbivad rümbad enne inimtoiduna ringlusse lubamist tapajärgse kontrolli võimalikult kiiresti kooskõlas artiklitega 12, 13, 14 ja 15.

*Artikkel 17***Koduveiste, kodulammaste ja -kitsede, kodukabjaliste ning kodusigade tapajärgse kontrolli praktiline kord**

Kui tapajärgse kontrolli viib läbi veterinaarjärelevalve ametnik, see viiakse läbi veterinaarjärelevalve ametniku järelevalve all või piisavate tagatiste olemasolu korral veterinaarjärelevalve ametniku vastutusel vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 2 punktile c ja delegeeritud määruse 2019/624 artiklile 7, tagavad pädevad asutused, et lisaks artiklites 12, 14 ja 15 sätestatud nõuetele järgitakse koduveiste, kodulammaste ja -kitsede, kodukabjaliste ja kodusigade puhul artiklites 18–24 sätestatud praktilist korda.

*Artikkel 18***Noorveised**

1. Järgmiste veiste rümbad ja rups peavad läbima lõikes 2 sätestatud tapajärgse kontrolli menetlused:

- a) alla kaheksa kuu vanused loomad ja
- b) alla 20 kuu vanused loomad, keda on kogu nende eluaja jooksul kasvatatud ilma karjamaale laskmata liikmesriigis või liikmesriigi piirkonnas, mis on otsuse 2003/467/EÜ artikli 1 kohaselt ametlikult tuberkuloosivaba.

2. Tapajärgse kontrolli menetlused hõlmavad vähemalt järgmiste kehaosade visuaalset kontrolli:

- a) pea ja kõri; koos neelutaguste lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngiales*) palpeerimise ja uurimisega; ametlikult tuberkuloosivaba staatuse seire eesmärgil võivad liikmesriigid otsustada teha täiendavaid uurinuid; suu ja neelu kontroll;

▼B

- b) kopsud, hingetoru ja söögitoru; kopsude palpeerimine; mao- ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. bitucationes, eparteriales ja mediastinales*) palpeerimine ja uurimine;
- c) südamepaun ja süda;
- d) diafragma;
- e) maks ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmed (*Lnn. portales*);
- f) seedekulgla, soolekese, mao ja soolekeskme lümfisõlmed (*Lnn. gastrici mesenterici, craniales ja caudales*);
- g) põrn;
- h) neerud;
- i) rinna- ja kõhukelme;
- j) noorloomade nabapiirkond ja liigesed.

3. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) neelutaguste lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngiales*) sisselõige ja uurimine; keele palpeerimine;
- b) bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) sisselõige; hingetoru ja bronhide peaharude pikisuunas avamine; sisselõiked peavad olema kopsude tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;
- c) südame pikisuunaline sisselõige, mis avab vatsakesed ja lõikab läbi vatsakeste vaheseina;
- d) mao ja soolekeskme lümfisõlmede sisselõige;
- e) põrna palpeerimine;
- f) neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige;
- g) nabapiirkonna ja liigeste palpeerimine. Nabapiirkonda tuleb teha sisselõige ja liigesed tuleb avada; liigesevõidet tuleb uurida.

*Artikkel 19***Muud veised**

1. Muude kui artikli 18 lõikes 1 nimetatud veiste rümbad ja rupsid peavad läbima järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

▼B

- a) pea ja kõri visuaalne kontroll; neelutaguste lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngeales*) sisselõige ja uurimine; välimiste mälumislihaste, millesse tuleb teha kaks sisselõiget paralleelselt alalõuaga, ning sisemiste mälumislihaste (sisemised pterügoidlihased), mis tuleb tasapinnaliselt läbi lõigata, uurimine. Suu ja neelu üksikasjaliku visuaalse kontrolli jaoks tuleb keel vabastada;
- b) hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude visuaalne kontroll ja palpeerimine; bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) sisselõige ja uurimine.
- c) südamepauna ja südame visuaalne kontroll; viimasesse on sisselõige tehtud pikisuunas, avades vatsakesed ja lõigates läbi vatsakeste vaheseina;
- d) vahelihase visuaalne kontroll;
- e) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll;
- f) seedekulgla, soolekeskme ning mao ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll; mao ja soolekeskme lümfisõlmede palpeerimine;
- g) põrna visuaalne kontroll;
- h) neerude visuaalne kontroll;
- i) rinna- ja kõhukelme visuaalne kontroll;
- j) suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;
- k) udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) submandibulaarsete ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede (*Lnn. mandibulares ja parotidei*) sisselõige ja uurimine; keele ja neelu palpeerimine;
- b) bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) sisselõige; hingetoru ja bronhide peaharude pikisuunas avamine; sisselõiked peavad olema kopsude tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;

▼B

- c) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) palpeerimine; maksa maopoolsele pinna ja *lobus caudatus*'e tüve sisselõige sapijuhade uurimiseks;
- d) mao ja soolekeskme lümfisõlmede sisselõige;
- e) põrna palpeerimine;
- f) neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige;
- g) lehmade udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) palpeerimine. Mõlemad udarapooled tuleb avada pikisuunalise sügava sisselõikega piimanäärmetesse (*sinus lactiferes*) ning udara lümfisõlmedesse tuleb teha sisselõige, v.a siis, kui udarat ei kasutata inimtoiduks.

*Artikkel 20***Noored kodulambad ja -kitsed ning lõikumata jäävlõikehammastega lambad**

1. Lõikumata jäävlõikehammastega või alla 12 kuu vanuste lammaste ning alla kuue kuu vanuste kitsede rümbad ja rups peavad läbima järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:
 - a) pea, sealhulgas kõri, suu, keele ning kõrvasüljenäärmete ja neelutaguste lümfisõlmed visuaalne kontroll. Need uuringud ei ole vajalikud juhul, kui pädevad asutused on võimelised tagama, et pead, kaasa arvatud keelt ja ajusid, ei kasutata inimtoiduks;
 - b) kopsude, hingetoru ja söögitoru ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) visuaalne kontroll;
 - c) südamepauna ja südame visuaalne kontroll;
 - d) vahelihase visuaalne kontroll;
 - e) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll;
 - f) seedekulgla, soolekeskme ning mao ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll;
 - g) põrna visuaalne kontroll;
 - h) neerude visuaalne kontroll;
 - i) rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;
 - j) nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll.

▼B

2. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) kõri, suu, keele ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede palpeerimine. Kui loomateravishoiu eeskirjadega ei ole ette nähtud teisiti, ei ole need uuringud vajalikud juhul, kui pädevad asutused on võimelised tagama, et pead, kaasa arvatud keelt ja ajusid, ei kasutata inimtoiduks;
- b) kopsude palpeerimine; kopsude, hingetoru, söögitoru, bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede sisselõige;
- c) südame sisselõige;
- d) maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine; maksa maopoolsele pinna sisselõige sapijuhade uurimiseks;
- e) põrna palpeerimine;
- f) neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige;
- g) nabapiirkonna ja liigeste palpeerimine; nabapiirkonda tuleb teha sisselõige ja liigesed tuleb avada; liigesevõidet tuleb uurida.

*Artikkel 21***Muud kodulambad ja -kitsed**

1. Lõikunud jäävlõikehammastega või vähemalt 12 kuu vanuste lammaste ning vähemalt kuue kuu vanuste kitsede rümbad ja rups peavad läbima järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

- a) pea, sealhulgas kõri, suu, keele ja kõrvasüljenäärmete visuaalne kontroll ning neelutaguste lümfisõlmede palpeerimine. Need uuringud ei ole vajalikud juhul, kui pädevad asutused on võimelised tagama, et pead, kaasa arvatud keelt ja ajusid, ei kasutata inimtoiduks;
- b) kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* ja *mediastinales*) palpeerimine;
- c) südamepauna ja südame visuaalne kontroll;
- d) vahelihase visuaalne kontroll;
- e) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll; maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine; maksa maopoolsele pinna sisselõige sapijuhade uurimiseks;
- f) seedekulgla, soolekeskme ning mao ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* ja *caudales*) visuaalne kontroll;

▼B

- g) põrna visuaalne kontroll;
- h) neerude visuaalne kontroll;
- i) rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;
- j) suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;
- k) udara ja selle lümfisõlmede visuaalne kontroll.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) kõri, suu, keele ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede palpeerimine. Kui loomatervishoiu eeskirjadega ei ole ette nähtud teisiti, ei ole need uuringud vajalikud juhul, kui pädevad asutused on võimelised tagama, et pead, kaasa arvatud keelt ja ajusid, ei kasutata inimtoiduks;
- b) kopsude, hingetoru, söögitoru ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede sisselõige;
- c) südame sisselõige;
- d) põrna palpeerimine;
- e) neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige.

*Artikkel 22***Kodukabjalised**

1. Kodukabjaliste rümbad ja rups peavad läbima järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

- a) pea ja, pärast keele vabastamist, kurgu visuaalne kontroll; suu ja neelu üksikasjaliku visuaalse kontrolli jaoks tuleb keel vabastada ning keelt ennast tuleb visuaalselt uurida;
- b) kopsude, hingetoru, söögitoru ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) visuaalne kontroll;
- c) südamepauna ja südame visuaalne kontroll;
- d) vahelihase visuaalne kontroll;
- e) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll;

▼B

- f) seedekulglä, soolekeskme ning mao ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll;
- g) põrna visuaalne kontroll;
- h) neerude visuaalne kontroll;
- i) rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;
- j) täkkude suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) ja märade suguelundite visuaalne kontroll;
- k) udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll;
- l) noorloomade nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll;
- m) õlaliigestest allpoole jäävate abaluu lihaste ja lümfisõlmede (*Lnn. subrhomboidi*) uurimine pärast ühe õlaliigese piirkonna liite vabastamist hallide hobuste puhul, et kontrollida neid melanoosi ja melanoomide suhtes. Neerud paljastatakse.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) submandibulaarsete, neelutaguste ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngiales, mandibulares ja parotidei*) palpeerimine ja sisselõige; keele palpeerimine;
- b) kopsude palpeerimine; mao- ja soolekeskme lümfisõlmede palpeerimine ja sisselõige; Hingetoru ja bronhide peaharud peavad olema avatud pikisuunas ning sisselõiked peavad olema kopsude tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;
- c) südame sisselõige pikisuunas, mis avab vatsakesed ja lõikab läbi vatsakeste vaheseina;
- d) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) palpeerimine ja sisselõige;
- e) mao ja soolekeskme lümfisõlmede sisselõige;
- f) põrna palpeerimine;
- g) neerude palpeerimine ning neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige;
- h) udaraülise lümfisõlmede sisselõige;

▼B

- i) noorloomade nabapiirkonna ja liigeste palpeerimine. Kahtluste puhul tuleb nabapiirkonda teha sisselõige ja liigesed tuleb avada; liigesevõiet tuleb uurida;
- j) kogu neeru läbiv sisselõige hallide hobuste puhul.

*Artikkel 23***Kodusead**

1. Kodusigade rümbad ja rups peavad läbima järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

- a) pea ja kõri visuaalne kontroll;
- b) suu, neelu ja keele visuaalne kontroll;
- c) kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll;
- d) südamepauna ja südame visuaalne kontroll;
- e) vahelihase visuaalne kontroll;
- f) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll; seedekulga, soolekeskme ning mao ja soolekeskme lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll;
- g) põrna visuaalne kontroll; neerude visuaalne kontroll; rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;
- h) suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;
- i) udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll;
- j) noorloomade nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik viib läbi järgmised tapajärgse kontrolli menetlused, kasutades rümba ja rupsi puhul sisselõigete tegemist ja palpeerimist, kui esineb artikli 24 kohaselt osutatud võimalik risk inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule:

- a) submandibulaarsete lümfisõlmede (*Lnn. mandibulares*) sisselõige ja uurimine;
- b) kopsude ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifurcationes, eparteriales ja mediastinales*) palpeerimine. Hingetoru ja bronhide peaharud peavad olema avatud pikisuunas ning sisselõiked peavad olema kopsude tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopsed ei kasutata inimtoiduks;

▼B

- c) südame pikisuunaline sisselõige, mis avab vatsakesed ja lõikab läbi vatsakeste vaheseina;
- d) maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine;
- e) mao ja soolekeskme lümfisõlmede palpeerimine ning vajaduse korral sisselõige;
- f) põrna palpeerimine;
- g) neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõige;
- h) udaraülise lümfisõlmede sisselõige;
- i) noorloomade nabapiirkonna ja liigete palpeerimine ning vajaduse korral sisselõige nabapiirkonda ja liigete avamine.

Artikkel 24

Võimalikud inimeste tervise, loomade tervise või loomade heaolu riskid koduveiste, kodulammaste ja -kitsede, kodukabjaliste ja kodusigade puhul

Veterinaarjärelevalve ametnik teeb artikli 18 lõikes 3, artikli 19 lõikes 2, artikli 20 lõikes 2, artikli 21 lõikes 2, artikli 22 lõikes 2 ja artikli 23 lõikes 2 osutatud täiendavad tapajärgsed kontrollimenetlused, kasutades rümba ja rupsi sisselõikeid ja palpeerimist, kui ta leiab, et esineb võimalik inimeste tervise, loomade tervise või loomade heaolu risk, sest sellele on viidanud üks järgnevalt nimetatust:

- a) artiklite 9 ja 10 kohaselt läbi viidud dokumentide kontroll ja kontrolli analüüs;
- b) artikli 11 kohaselt tehtud tapaeelse kontrolli tulemused;
- c) artikli 38 kohaselt tehtud loomade heaolu eeskirjade täitmise kontrolli tulemused;
- d) artiklite 12–24 kohaselt tehtud tapajärgse kontrolli tulemused;
- e) loomade päritoluettevõttest saadud täiendavad epidemioloogilised või muud andmed.

Artikkel 25

Kodulindude tapajärgse kontrolli praktiline kord

1. Kõik kodulinnud peavad läbima tapajärgse kontrolli, mille juures võivad abiks olla tapamaja töötajad vastavalt määruse (EL) nr 2017/625 artikli 18 lõikele 3. Veterinaarjärelevalve ametnik või tema abi viib kõnealuse määruse artikli 18 lõike 2 punkti c kohaselt isiklikult läbi järgmised kontrollid:

▼B

- a) iga linnukarja representatiivse valimi sisikonna ja kehaõõnsuste igapäevane kontrollimine;
- b) igast linnukarjast juhuslikult valitud, tapajärgse kontrolli järel inimtoiduks kõlbmatuks tunnistatud lindude osade või tervete lindude üksikasjalik kontroll;
- c) kõik täiendavad uuringud, mis osutuvad vajalikuks, kui on alust kahtlustada, et kõnealuste lindude liha võib olla inimtoiduks kõlbmatu.

2. Erandina lõikest 1 võivad pädevad asutused otsustada, et tapajärgse kontrolli läbib ainult üks representatiivne valim igast linnukarjast, kui:

- a) toidukaitlejatel on veterinaarjärelevalve ametnikku rahuldaval viisil kehtestatud süsteem, mis võimaldab avastada ja eraldada kõrvalekalletega, saastunud või defektidega linde;
- b) tapamaja on pika aja jooksul vastanud järgmistele nõuetele:
 - i) üld- ja erinõuded vastavalt määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklile 4, sealhulgas mikrobioloogilised kriteeriumid, mida kohaldatakse määruse (EÜ) nr 2073/2005 I lisa punktide 1.28 ja 2.1.5 suhtes;
 - ii) HACCP-põhised menetlused vastavalt määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklile 5 ning
 - iii) hügieeni erieeskirjad vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklile 5 ja III lisa II jaole;
- c) tapaeelse kontrolli ajal või toidutarneahelat käsitleva teabe kontrollimisel ei leitud ühtki kõrvalekallet, mis võiks kujutada endast tõsist probleemi inimeste või loomade tervisele, mille tõttu võiks osutuda vajalikuks artiklites 40–44 sätestatud meetmed.

3. Rasvamaksa tootmiseks kasvatatud kodulindude ja määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa II jao VI peatüki punktide 8 ja 9 kohaselt päritoluettevõttes tapetud, siseelunditest viivitusega puhastatud kodulindude puhul toimub tapajärgne kontroll lihalõikusettevõttes, kuhu selliseid rümpasid transporditakse otse päritoluettevõttest.

Artikkel 26

Tehistingimustes peetavate jäneseliste tapajärgse kontrolli praktiline kord

Tehistingimustes peetavate jäneseliste suhtes kohaldatakse artikli 25 kohast kodulindude tapajärgse kontrolli praktilist korda. Samal päeval ühes päritoluettevõttes tapetud tehistingimustes peetavate jäneseliste suhtes kohaldatakse artikli 25 sätteid, mida kohaldatakse ühe kodulinnukarja suhtes.

Artikkel 27

Tehistingimustes peetavate ulukite tapajärgse kontrolli praktiline kord

1. Tehistingimustes peetavate ulukite puhul kehtivad järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

- a) väikeste (< 100 kg) hirvlaste puhul kasutatakse artiklis 21 lammaste kohta sätestatud tapajärgseid menetlusi, kuid põhjapõtrade puhul kasutatakse artiklis 20 lammaste kohta sätestatud tapajärgseid menetlusi ja nende keelt võib ilma pead kontrollimata kasutada inimtoiduks;
- b) uluksigade puhul kohaldatakse artiklis 23 kodusigade kohta sätestatud tapajärgseid menetlusi;
- c) punktis a nimetamata suurte hirvlaste ja muude suurulukite puhul ning punktis b nimetamata suurte uluksigade puhul kohaldatakse artiklis 19 veiste kohta sätestatud tapajärgseid menetlusi;
- d) silerinnaliste lindude puhul kohaldatakse artikli 25 lõikes 1 kodulindude kohta sätestatud tapajärgseid menetlusi.

2. Kui loomad on tapetud väljaspool tapamaja, kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik tapamajas sertifikaati.

Artikkel 28

Looduslike ulukite tapajärgse kontrolli praktiline kord

1. Veterinaarjärelevalve ametnik kontrollib, et teise liikmesriigi territooriumilt ulukikäitlusettevõttesse transporditavate nülgrimata looduslike suurulukitega oleks kaasas määruse (EL) nr 636/2014 lisas sätestatud näidisele vastav veterinaarsertifikaat või määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IV jao II peatüki punkti 8 alapunkti b kohane deklaratsioon/kohased deklaratsioonid. Veterinaarjärelevalve ametnik võtab arvesse kõnealuse sertifikaadi või deklaratsiooni(de) sisu.

2. Tapajärgse kontrolli käigus viib veterinaarjärelevalve ametnik läbi järgmised toimingud:

- a) rümba, selle õõnsuste ja vajaduse korral organite visuaalne kontroll, et:
 - i) avastada kõrvalekaldeid, mis ei ole tingitud jahipidamisest. Sel puhul võib diagnoos põhineda mis tahes teabel, mille koolitatud isik on esitanud loomade käitumise kohta enne surmamist;
 - ii) kontrollida, et surmapõhjus ei ole muu kui jahipidamine;
- b) organoleptiliste kõrvalekallete uuring;
- c) organite palpeerimine ja vajaduse korral neisse sisselõigete tegemine;

▼B

- d) kui on tõsiselt alust kahtlustada jääkide või saasteainete esinemist, analüüs, milleks võetakse proove muudest kui jahipidamise põhjustatud jääkidest, sh keskkonna saasteainetest. Kui selliste kahtluste põhjal on tehtud ulatuslikum kontroll, peab veterinaarjärelevalve ametnik ootama seni, kuni kõnealune kontroll on lõpetatud, enne kui ta asub hindama kõiki sama jahi käigus tapetud looduslike ulukeid või nende osasid, millel kahtlustatakse olevat samu kõrvalekaldeid;
- e) selliste tunnuste uurimine, mis osutavad, et liha kujutab endast terviseriski, sh:
 - i) elusloomade ebatavaline käitumine või üldseisundi häire jahi-mehe teate kohaselt;
 - ii) kasvajad või mädaõõlde, kui neid on arvukalt või kui neid esineb siseorganites või lihastes;
 - iii) artriit, munandipõletik, maksa või põrna patoloogilised muutused, soolte või nabapiirkonna põletikud;
 - iv) kehaõõnsustes, maos, sooltes või uriinis olevad, muust kui jahipidamisest tulenevad võõrkehad, kui rinnakelme või kõhukelme on värvi muutnud (kui kõnealused siseelundid on alles);
 - v) parasiitide esinemine;
 - vi) märgatav gaaside teke seedekulglas ja siseelundite värvi muutus (kui kõnealused siseelundid on alles);
 - vii) lihaskoe või elundite värvi, koostise või lõhna märgatavad kõrvalekalded;
 - viii) vanad lahtised luumurrud;
 - ix) lahjumine ja/või üldine või lokaalne turse;
 - x) rinnakelme ja kõhukelme värsked liited;
 - xi) muud ilmselged ulatuslikud muutused, nt mädanemine.

3. Kui veterinaarjärelevalve ametnik seda nõuab, lõigatakse selgroog ja pea pikkupidi pooleks.

4. Väikeste looduslike ulukite puhul, keda ei ole kohe pärast surmamist siseelunditest puhastatud, teeb veterinaarjärelevalve ametnik tapajärgse kontrolli samast kohast pärinevate loomade representatiivse valimiga. Kui kontrollimisel ilmneb inimestele nakkav haigus või muud lõike 2 punktis e loetletud tunnused, kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik veel kogu partiid, et kindlaks teha, kas tunnistada see inimtoiduks kõlbmatuks või kas iga rümpa tuleb eraldi kontrollida.

▼B

5. Veterinaarjärelevalve ametnik võib loomade asjakohastesse kehao-sadesse teha täiendavaid sisselõikeid ja neid osi täiendavalt kontrollida, kui see on lõpliku diagnoosi panemiseks vajalik. Kui hinnangut ei ole võimalik anda üksnes lõikes 2 nimetatud toimingute põhjal, tuleb teha täiendavad uuringud laboratooriumis.

6. Lisaks artiklis 45 kirjeldatud juhtudele tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks liha, millel ilmneb tapajärgse kontrolli käigus mõni lõike 2 punktis e loetletud tunnustest.

4. j a g u

Konkreetsete ohtude ametlik kontroll ja laboratoorsed uuringud*Artikkel 29***Transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate (TSEd) ametliku kontrolli praktiline kord**

1. Lisaks määruse (EÜ) nr 999/2001 nõuetele, mis käsitlevad TSEde ametlikku kontrolli, kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik määratletud riskiteguriga materjali eemaldamist, eraldamist ja vajaduse korral märgistamist ka vastavalt kõnealuse määruse artikli 8 lõikes 1 ja loom-seid kõrvalsaadusi käsitleva määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 12 sätestatud eeskirjadele.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et toidukäitleja võtab kõik vajalikud meetmed, et vältida tapmise, sh tuimastuse käigus liha saas-tumist määratletud riskiteguriga materjaliga. See kehtib ka määratletud riskiteguriga materjali kõrvaldamise kohta.

*Artikkel 30***Tapajärgse kontrolli ajal koduveistele ja sigalastele tehtava ametliku tsüstitserkoosikontrolli praktiline kord**

1. Artiklites 18, 19 ja 23 kirjeldatud tapajärgse kontrolli menetlused peavad olema miinimumnõuded veiste ja sigalaste (kodusead, tehistin-gimustes peetavad ulukid ja looduslikud ulukid) tsüstitserkoosi uuri-misel. Artiklis 19 osutatud veiste puhul võivad pädevad asutused otsus-tada, et tapajärgsel kontrollil ei ole mälumisliahaste sisselõiked kohustus-likud, kui:

- a) kasutatakse spetsiaalset seroloogilist testi;
- b) loomad on kasvatatud päritoluettevõttes, mis on ametlikult tsüstitser-koosivabaks tunnistatud, või
- c) vastavalt direktiivi 2003/99/EÜ artikli 9 lõikele 1 koostatud aruande andmetest nähtub, et tsüstitserkoosi esinemissagedus päritolupopulat-sioonis või selgelt määratletud allpopulatsioonis on 95 % tõenäosu-sega väiksem kui üks miljonist või et viimase viie aasta jooksul (või kahe aasta jooksul, kui see on tõendatud ja põhjendatud pädevate asutuste riskianalüüsiga) ei ole ühegi tapetud looma puhul avastatud selle esinemist.

▼B

2. Tsüstitserkidega nakatunud liha tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui loomad ei ole tsüstitserkidega üleni nakatunud, võib nakatamata osad pärast külm töötlemist tunnistada inimtoiduks kõlblikuks.

*Artikkel 31***Tapajärgse kontrolli ajal tehtava ametliku keeritsussikontrolli praktiline kord**

1. Sigalaste, kabjaliste ja muude keeritsussile vastuvõtlike liikide rümpasid uuritakse *Trichinella* suhtes vastavalt määrusele (EL) 2015/1375, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse ühte kõnealuse määruse artiklis 3 sätestatud eranditest.

2. Trihhiinidega nakatunud liha tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks.

*Artikkel 32***Tapajärgse kontrolli ajal kabjalistele tehtava ametliku malleusekontrolli praktiline kord**

1. Kabjaliste värske liha lastakse turule ainult siis, kui see on saadud kabjalistelt, keda on vähemalt 90 päeva jooksul enne tapmist peetud liikmesriigis või kolmandas riigis või selle piirkonnas, kust on lubatud kabjalisi liitu tuua.

2. Kabjalisi, kes on pärit liikmesriigist või kolmandast riigist või selle piirkonnast, mis ei vasta Maailma Loomatervise Organisatsiooni sätestatud malleusevaba riigi kriteeriumidele, kontrollitakse malleuse suhtes hingetoru, kõri, ninaõõne ning põskkoopa ja selle kõrvalurgete limaskesta hoolika vaatluse teel pärast pea pikuti lahtilõikamist ja ninavahe-seina eemaldamist.

3. Nende kabjaliste liha, kellel on diagnoositud malleus, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks.

*Artikkel 33***Tapajärgse kontrolli ajal tehtava ametliku tuberkuloosikontrolli praktiline kord**

1. Kui loomade reaktsioon tuberkuliinile oli positiivne või ebaselge või on põhjust kahtlustada nakkust, tapetakse loomad teistest loomadest eraldi, võttes ettevaatusabinõud teiste rümpade, tapaliini ja tapamaja personali nakatumisrisiki ärahoidmiseks.

2. Kõigi nende loomade liha, kelle puhul tapajärgse kontrolli käigus tulid ilmsiks tuberkuloossete kahjustuste sarnased paiksed kahjustused mitmes elundis või mitmes rümba osas, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui tuberkuloosne kahjustus on leitud üksnes ühe elundi või rümba osa lümfisõlmedest, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks üksnes kõnealune elund või rümba osa ja selle küljes olevad lümfisõlmed.

Artikkel 34

Tapajärgse kontrolli ajal tehtava ametliku brutselloosikontrolli praktiline kord

1. Kui loomade reaktsioon brutselloositestile oli positiivne või ebaselge või on põhjust kahtlustada nakkust, tapetakse loomad teistest loomadest eraldi, võttes ettevaatusabinõud teiste rümpade, tapaliini ja tapamaja personali nakatumisriski ärahoidmiseks.

2. Nende loomade liha, kelle puhul tapajärgse kontrolli käigus tulid ilmsiks kahjustused, mis viitavad ägedale brutselloosile, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui loomade reaktsioon brutselloositestile oli positiivne või ebaselge, tuleb udar, suguelundid ja veri tunnistada inimtoiduks kõlbmatuks isegi siis, kui selliseid kahjustusi ei ole leitud.

Artikkel 35

Ametliku salmonelloosikontrolli praktiline kord

1. Pädevad asutused kontrollivad määruse (EÜ) nr 2073/2005 I lisa 2. peatüki punktide 2.1.3, 2.1.4 ja 2.1.5 nõuetekohast rakendamist toidukäitlejate poolt, kohaldades üht või mitut järgmist meetet:

- a) ametlik proovivõtt, kasutades samu meetodeid ja proovivõtu ala, mida kasutavad toidukäitlejad. Igast tapamajast võetakse igal aastal vähemalt 49 juhuslikku proovi ⁽¹⁾. Väikeste tapamajade puhul võib seda arvu riskihinnangu alusel vähendada;
- b) kogu teabe kogumine toidukäitlejate võetud selliste proovide koguarvu ja selliste positiivsete salmonella proovide arvu kohta, mis võetakse määruse (EÜ) nr 2073/2005 artikli 5 kohaselt kõnealuse määruse I lisa 2. peatüki punktide 2.1.3, 2.1.4 ja 2.1.5 raames;
- c) kogu teabe kogumine proovide koguarvu ja positiivsete salmonella proovide arvu kohta, mis on võetud riiklike kontrolliprogrammide raames liikmesriikides või liikmesriikide piirkondades, mille puhul on seoses veise-, hobuse-, sea- ja linnuliha tootmisega määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 8 kohaselt heaks kiidetud eritagatised.

2. Kui toidukäitleja ei suuda mitmel korral järgida protsessi hügieenikriteeriumi, nõuavad pädevad asutused temalt tegevuskava esitamist ja jälgivad rangelt selle tulemusi.

3. Proovide koguarvu ja positiivsete salmonella proovide arvu kohta esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/99/EÜ artikli 9 lõike 1 kohane aruanne, eristades vajaduse korral käesoleva määruse lõike 1 punktide a, b ja c alusel võetud proovid.

⁽¹⁾ Kui kõik on negatiivsed, on 95 % statistiline kindlus, et levimus on alla 6 %.

Artikkel 36

Kampülobakteri ametliku kontrolli praktiline kord

1. Pädevad asutused kontrollivad määruse (EÜ) nr 2073/2005 I lisa 2. peatüki punkti 2.1.9 (protsessi hügieenikriteerium broilerirümpadel esineva kampülobakteri kohta) nõuetekohast rakendamist toidukäitlejate poolt, kohaldades järgmisi meetmeid:

a) ametlik proovivõtt, kasutades samu meetodeid ja proovivõtu ala, mida kasutavad toidukäitlejad. Igast tapamajast võetakse igal aastal vähemalt 49 juhuslikku proovi. Väikeste tapamajade puhul võib seda arvu riskihinnangu alusel vähendada; või

b) kogu teabe kogumine toidukäitlejate võetud selliste proovide koguarvu ja selliste üle 1 000 CFU/g kampülobakterit sisaldavate proovide arvu kohta, mis võetakse määruse (EÜ) nr 2073/2005 artikli 5 kohaselt kõnealuse määruse I lisa 2. peatüki punkti 2.1.9 raames;

2. Kui toidukäitleja ei suuda mitmel korral järgida protsessi hügieenikriteeriumi, nõuavad pädevad asutused temalt tegevuskava esitamist ja jälgivad rangelt selle tulemusi.

3. Proovide koguarvu ja üle 1 000 CFU/g kampülobakterit sisaldavate proovide arvu kohta esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/99/EÜ artikli 9 lõike 1 kohane aruanne, eristades vajaduse korral lõike 1 punktide a ja b alusel võetud proovid.

Artikkel 37

Laboratoorsete uuringutega seotud erinõuded

1. Määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 2 punkti d alapunktide ii ja iv kohaste laboratoorsete uuringute läbiviimisel tagab veterinaarjärelevalve ametnik, et proovide võtmisel identifitseeritakse ja käideldakse proove nõuetekohaselt ning saadetakse need vastavasse laborisse seoses:

a) zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire ja kontrolliga;

b) TSEde seire aastakavaga vastavalt määruse (EÜ) nr 999/2001 artiklile 6;

c) selliste farmakoloogiliste toimeainete või toodete tuvastamine, mis on kas keelatud või millele ei ole luba antud, ning selliste reguleeritud farmakoloogiliste toimeainete, pestitsiidide, söödalisandite ja saasteainete kontroll, mis ületavad liidus kohaldatavaid maksimummäärasid, eelkõige määruse (EL) nr 2017/625 artikli 110 lõike 2 ja direktiivi 96/23/EÜ artiklis 5 osutatud jääkide või ainete tuvastamise riiklike kavade raames;

▼B

d) määruses (EL) 2016/429 sätestatud loomatervishoiu eeskirjadega hõlmatud loomataudi avastamine.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et kõik täiendavad laboratoorsed uuringud, mida peetakse määruse (EL) nr 2017/625 artikli 18 lõikes 2 sätestatud kohustuste täitmiseks vajalikuks, toimuvad nii, nagu nõutud.

5. ja g u

Loomade heaolu ametlik kontroll*Artikkel 38***Loomade heaolu ametlik kontroll vedamise ja tapmise ajal**

Veterinaarjärelevalve ametnik kontrollib vastavust määruse (EÜ) nr 1/2005 kohastele eeskirjadele loomade kaitse kohta vedamise ajal ja määruse (EÜ) nr 1099/2009 kohastele eeskirjadele loomade kaitse kohta tapmise ajal ning loomade heaolu käsitlevatele riiklikele eeskirjadele.

III PEATÜKK

Kontrollitulemustest teavitamine ja meetmed, mida pädevad asutused peavad võtma konkreetsetel värskel liha ja loomade heaoluga seotud nõutele mittevastavuse juhtudel

*Artikkel 39***Ametliku kontrolli tulemustest teatamisega seotud meetmed**

1. Veterinaarjärelevalve ametnik registreerib ja hindab kooskõlas artiklitega 7–38 tehtud ametlike kontrollide tulemusi.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik võtab järgmised meetmed, kui kontrolli käigus ilmneb mis tahes haigus või seisund, mis võib mõjutada inimeste või loomade tervist või ohustada loomade heaolu:

a) veterinaarjärelevalve ametnik teavitab tapamaja käitajat;

b) kui käesolevas lõikes osutatud probleem tekkis esmatootmisel ning on seotud inimeste tervise, loomade tervise, loomade heaolu või veterinaarravimite jääkide, loata või keelatud ainete, pestitsiidijääkide, söödalisandite või saasteainetega, teavitab veterinaarjärelevalve ametnik:

i) päritoluettevõttes tegutsevat veterinaararsti;

ii) veterinaarjärelevalve ametnikku, kes viis läbi tapaeelse kontrolli päritoluettevõttes, kui see ei ole sama kui punktis i osutatud isik;

▼B

- iii) päritoluettevõtte eest vastutavat toidukäitlejat (tingimusel, et selline teave ei kahjusta hilisemaid kohtumenetlusi), ja
- iv) päritoluettevõtte või jahipiirkonna järelevalve eest vastutavad pädevad asutused;
- c) kui kõnealused loomad kasvatati mõnes teises riigis, tagab veterinaarjärelevalve ametnik, et selle riigi pädevaid asutusi teavitatakse.

3. Pädevad asutused sisestavad oma ametlike kontrollide tulemused asjaomastesse andmebaasidesse vähemalt siis, kui sellise teabe kogumine on ette nähtud direktiivi 2003/99/EÜ artikliga 4, nõukogu direktiivi 64/432/EMÜ ⁽¹²⁾ artikliga 8 ja direktiivi 2007/43/EÜ III lisaga.

4. Kui tapaeelset või -järgset kontrolli või muud ametlikku kontrolli tegev veterinaarjärelevalve ametnik kahtlustab sellise loomataudi olemasolu, mille kohta on määruses (EL) 2016/429 sätestatud loomatervishoiu eeskirjad, teavitab ta sellest pädevaid asutusi. Veterinaarjärelevalve ametnik ja pädevad asutused võtavad oma pädevuse piires kõik vajalikud meetmed ja ettevaatusabinõud tauditekitaja võimaliku leviku vältimiseks.

5. Veterinaarjärelevalve ametnik võib kasutada I lisas esitatud näidisdokumenti selleks, et edastada asjakohased tapaeelsete ja -järgsete kontrollide tulemused päritoluettevõttele, kus loomi peeti enne tapmist.

6. Kui loomi peeti mõne muu liikmesriigi päritoluettevõttes, edastavad selle liikmesriigi pädevad asutused, kus loomad tapeti, asjakohased tapaeelsete ja -järgsete kontrollide tulemused päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele. Nad kasutavad I lisas esitatud näidisdokumenti mõlema asjaomase liikmesriigi ametlikes keeltes või liikmesriikide vahel kokku lepitud keeles.

Artikkel 40

Meetmed, mida võetakse toiduahelat käsitleva teabe suhtes kehtivatele nõuetele mittevastavuse korral

1. Veterinaarjärelevalve ametnik peab tagama, et loomad ei ole tapetud, ilma et tapamaja käitajale oleks kooskõlas artikli 9 lõike 2 punktidega a ja b esitatud, kontrollitud ja hinnatud toiduahelat käsitlevat asjakohast teavet.

⁽¹²⁾ Nõukogu 26. juuni 1964. aasta direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta (EÜT L 121, 29.7.1964, lk 1977).

▼B

2. Veterinaarjärelevalve ametnik võib erandina lõikest 1 lubada loomi tappa tapamajas juhul, kui toiduahelat käsitlev asjakohane teave ei ole kättesaadav. Sellisel juhul tuleb teave esitada enne, kui liha tunnistatakse inimtoiduks kõlblikuks, ning rümpasid ja rupsi tuleb kuni kõnealuse otsuse tegemiseni ladustada muust lihast eraldi.

3. Kui toiduahelat käsitlev asjakohane teave ei ole kättesaadav 24 tunni jooksul alates looma saabumisest tapamajja, tunnistab veterinaarjärelevalve ametnik kogu loomalt saadud liha inimtoiduks kõlbmatuks. Kui looma ei ole veel tapetud, tapetakse ta teistest loomadest eraldi, võttes tarvitusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud loomade ja inimeste tervise kaitseks.

*Artikkel 41***Meetmed, mida võetakse toiduahelat käsitlevas teabes täheldatud nõuetele mittevastavuse korral**

1. Veterinaarjärelevalve ametnik veendub, et tapamaja käitaja ei võta tapmiseks loomi, kui toiduahelat käsitlevast teabest või muudest loomadega kaasasolevatest andmetest, dokumentidest või teabest nähtub, et:

- a) loomad on pärit ettevõttest või alalt, mille suhtes kehtib liikumiskeeld või muu piirang loomade või inimeste tervisega seotud põhjustel;
- b) ei ole järgitud veterinaarravimite kasutamise eeskirju, loomi on ravitud keelatud või loata ainetega või ei ole järgitud õigusaktides kehtestatud kemikaalijääkide või saasteainete piirnorme, või
- c) tegemist on mõne muu seisundiga, mis võib kahjustada inimeste või loomade tervist.

2. Kui loomad on juba tapamajas, tuleb nad tappa eraldi ja tunnistada inimtoiduks kõlbmatuks, võttes kasutusele ettevaatusabinõud loomade ja inimeste tervise kaitsmiseks. Kui veterinaarjärelevalve ametnik peab seda vajalikuks, viiakse ametlikud kontrollid läbi päritoluettevõttes.

*Artikkel 42***Meetmed, mida võetakse eksitava toiduahelat käsitleva teabe korral**

1. Pädevad asutused võtavad asjakohaseid meetmeid, kui nad avastavad, et loomadega kaasasolevad andmed, dokumendid või muu teave ei vasta tegelikule olukorrale päritoluettevõttes või loomade tegelikule seisundile või nendega püütakse tahtlikult eksitada veterinaarjärelevalve ametnikku.

▼B

2. Nad võtavad meetmeid nende toidukäitlejate vastu, kes vastutavad loomade päritoluettevõtte eest, või mis tahes muu asjassepuutuva isiku, sh tapamaja käitaja vastu. Eelkõige võivad need meetmed seisneda lisakontrollis. Selliste lisakontrollide kulud kannab päritoluettevõtte eest vastutav toidukäitleja või muu asjassepuutuv isik.

*Artikkel 43***Meetmed, mida võetakse elusloomade suhtes kehtivatele nõuetele mittevastavuse korral**

1. Veterinaarjärelevalve ametnik kontrollib, kas toidukäitleja täidab määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa I jao IV peatüki punktis 3 sätestatud kohustust tagada, et inimtoiduks tapmiseks heakskiidetud loomad on nõuetekohaselt identifitseeritud. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et loomad, kelle identiteet ei ole üheselt tuvastatav, tapetakse eraldi ja tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui veterinaarjärelevalve ametnik peab seda vajalikuks, viiakse ametlikud kontrollid läbi päritoluettevõttes.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et loomi, kelle puhul on liha saastumise risk tapmise ajal lubamatult kõrge, nagu on sätestatud artikli 11 lõikes 4, ei tapeta inimtoiduks, välja arvatud juhul, kui loomad on eelnevalt puhastatud.

3. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et loomi, kelle haigus või seisund võib edasi kanduda loomadele või liha käitlevatele või söövatele inimestele, ja üldiselt loomi, kellel esineb süsteemse haiguse või lahjumise kliinilisi tunnuseid või muid seisundeid, mis muudavad liha inimtoiduks kõlbmatuks, ei tapeta inimtoiduks. Sellised loomad tuleb tappa eraldi, et need ei saaks saastada muid loomi või rümpasid, ning tunnistada inimtoiduks kõlbmatuks.

4. Veterinaarjärelevalve ametnik peab edasi lükkama selliste loomade tapmise, kellel kahtlustatakse haigust või seisundit, mis võib kahjustada inimeste või loomade tervist. Sellised loomad peavad diagnoosi saamiseks läbima veterinaarjärelevalve ametniku tehtava üksikasjaliku tapaeelse kontrolli. Lisaks sellele võib veterinaarjärelevalve ametnik otsustada, et tapajärgset kontrolli tuleb täiendada proovivõtu ja laboratoorsete uuringutega. Kui on vaja vältida muu liha saastumist, tapetakse loomad eraldi või tavapärase tapaprotsessi lõpus, võttes kasutusele kõik muud vajalikud ettevaatusabinõud.

5. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab, et loomi, kelles võib leiduda keelatud või ilma loata farmakoloogiliste toimeainete jääke või lubatud farmakoloogiliste toimeainete, pestitsiidide või saasteainete jääke määral, mis ületab liidu õigusaktides kehtestatud tasemeid, käideldakse kooskõlas direktiivi 96/23/EÜ artiklitega 16–19.

▼B

6. Veterinaarjärelevalve ametnik kehtestab tingimused, mille alusel loomi käideldakse tema järelevalve all konkreetse haiguse, nt brutselloos või tuberkuloos, või zoonootiliste toimega mõjurite, nt salmonella, likvideerimise või tõrje kava kohaselt. Pädevad asutused määravad kindlaks tingimused, mille alusel selliseid loomi võib tappa. Nimetatud tingimused koostatakse teiste loomade või teiste loomade liha saastamise vähendamiseks.

Reeglina tuleb tapamajja tapmiseks toodud loomad seal tappa. Erandjuhtudel, nt kui tapamaja vahendite töös esineb tõsiseid rikkeid, võib veterinaarjärelevalve ametnik siiski lubada liikumist otse teise tapamajja.

Kui päritoluettevõttes toimuva tapaeelse kontrolli ajal tuvastatakse nõuetele mittevastavus, mille tulemusel võib tekkida risk loomade või inimeste tervisele või loomade heaolule, ei luba veterinaarjärelevalve ametnik loomi tapamajja vedada ning kooskõlas artikli 39 lõike 2 punkti b alapunktidega i ja iii kohaldatakse asjakohaseid kontrollitulemustest teavitamist käsitlevaid meetmeid.

*Artikkel 44***Meetmed, mida võetakse loomade heaolu suhtes kehtivatele nõuetele mittevastavuse korral**

1. Juhtudel, mil ei ole järgitud nõukogu määruse (EÜ) nr 1099/2009 artiklites 3–9 ja 14–17, 19 ja 22 sätestatud eeskirju loomade kaitse kohta nende tapmisel või surmamisel, kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik, kas toidukäitleja võtab viivitamata vajalikud parandusmeetmed ja takistab selliste juhtumite kordumist.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik kasutab proportsionaalseid ja järkjärgulisi täitemeetmeid, mis võivad sõltuvalt probleemi laadist ja tõsidusest ulatuda juhtnööride andmisest kuni tootmise aeglustamise ja peatamiseni.

3. Vajaduse korral teavitab veterinaarjärelevalve ametnik heaoluga seotud probleemidest teisi pädevaid asutusi.

4. Kui veterinaarjärelevalve ametnik tuvastab, et ei järgita määruses (EÜ) nr 1/2005 sätestatud eeskirju loomade kaitse kohta vedamise ajal, võtab ta vajalikud meetmed kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktidega.

5. Kui veterinaarjärelevalve ametniku abi kontrollib loomade heaolu ja kontrollist nähtub, et loomakaitse-eeskirju ei järgita, teatab ta sellest viivitamata veterinaarjärelevalve ametnikule. Edasilükkamatutel juhtudel võtab ta enne veterinaarjärelevalve ametniku saabumist lõigetes 1–4 osutatud vajalikud meetmed.

▼B*Artikkel 45***Meetmed, mida võetakse värske liha suhtes kehtivatele nõuetele mittevastavuse korral**

Veterinaarjärelevalve ametnik kuulutab värske liha inimtoiduks kõlbmatuks, kui:

- a) see on saadud loomadelt, kes ei ole läbinud tapaelset kontrolli vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 2 punktile a või b, välja arvatud delegeeritud määruse (EL) 2019/624 artikli 12 lõike 1 punktis b osutatud looduslikud ulukid ja hulkuvad põhjapõdrad;
- b) see on saadud loomadelt, kelle rups ei ole läbinud tapajärgset kontrolli vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 2 punktile c, välja arvatud looduslike suurulukite sisikond, mis ei pea määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IV jao II peatüki punkti 4 kohaselt ulukikäitlusettevõttes kerega kaasas olema;
- c) see on saadud loomadelt, kes on enne tapmist surnud, surnult sündinud, sündimata või alla seitsme päeva vanustena tapetud;
- d) see kujutab endast torkekohtade korrastamisel saadud lõikejääke;
- e) see pärineb loomadelt, kes on haigestunud loomahaigusesse, mis on hõlmatud direktiivi 2002/99/EÜ I lisas loetletud liidu õigusaktides sätestatud loomatervishoiu eeskirjadega, välja arvatud juhul, kui liha on saadud kõnealuses direktiivis ette nähtud erinõuete kohaselt; seda erandit ei kohaldata, kui käesoleva määruse artiklite 33 ja 34 ametliku tuberkuloosi- ja brutselloosikontrolli nõuetes on sätestatud teisiti;
- f) see on saadud loomadelt, kes on haigestunud mõnda generaliseerunud haigusesse, nt generaliseerunud septitseemia, püeemia, tokseemia või vireemia;
- g) see ei vasta toidu ohutuse kriteeriumidele, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 2073/2005 I lisa I peatükis, et määrata kindlaks, kas toitu võib turule viia;
- h) see on parasiitidega saastunud, välja arvatud juhul, kui artiklis 30 sätestatud ametliku tsüstitserkoosikontrolli nõuetes ei ole sätestatud teisiti;
- i) see sisaldab kemikaalijääke või saasteaineid, mis ületavad määrustes (EL) nr 37/2010, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1881/2006 ja (EÜ) nr 124/2009 sätestatud tasemeid, või selliste ainete jääke, mis on keelatud või millele ei ole luba antud vastavalt määrusele (EL) nr 37/2010 või direktiivile 96/22/EÜ;

▼B

- j) see sisaldab maksa ja neere üle kahe aasta vanustelt loomadelt, kes on pärit piirkondadest, kus direktiivi 96/23/EÜ artikli 5 kohaselt heakskiidetud kavade rakendamise käigus on ilmnunud, et keskkonnas on rohkelt raskemetalle;
- k) seda on ebaseaduslikult töödeldud saastusest puhastavate ainetega;
- l) seda on ebaseaduslikult töödeldud ioniseeriva, sh UV-kiirgusega;
- m) see sisaldab võõrkehi, välja arvatud looduslike ulukite küttimisel kasutatav materjal;
- n) see ületab liidu õigusaktides või liidu õigusaktide puudumisel riiklikes eeskirjades sätestatud maksimaalse lubatud radioaktiivsuse taseme;
- o) see osutab patoloogilistele või organoleptilistele muutustele, eelkõige tugevale soospetsiifilisele lõhnale või ebapiisavale veretus-tamisele (välja arvatud looduslike ulukite korral);
- p) see on saadud kõhnunud loomadelt;
- q) see sisaldab määratletud riskiteguriga materjali, välja arvatud juhul, kui selle eemaldamine on lubatud muus ettevõttes vastavalt määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa punktile 4.3 ja värske liha jääb pädevate asutuste kontrolli alla;
- r) selles on näha mustust, fekaalset või muud saastumist;
- s) see sisaldab verd, mis võib kujutada endast ohtu inimeste või loomadele tervisele nende loomade tervisliku seisundi tõttu, kellelt veri pärineb, või tapmisprotsessi kestel tekkinud saastumise tõttu;
- t) ta leiab pärast kogu asjakohase teabe analüüsimist, et see võib endast kujutada riski inimeste või loomade tervisele või on mis tahes muul põhjusel inimtoiduks kõlbmatu;
- u) sellega kaasnevad konkreetsed ohud vastavalt artiklitele 29–36.

*Artikkel 46***Meetmed, mida võetakse heade hügieenitavade suhtes kehtivatele nõuetele mittevastavuse korral**

1. Pädevad asutused võivad anda toidukaitlejale korralduse võtta viivitamata parandusmeetmeid, sealhulgas vähendada tapakiirust, kui kohal viibiv ametnik peab seda järgmistel juhtudel vajalikuks:

- a) kui saastumine on tuvastatud rümba või selle õõnsuste välispindadel ja toidukaitleja ei võta asjakohaseid meetmeid olukorra parandamiseks või

▼B

b) kui pädevad asutused leiavad, et head hügieenitavad on ohustatud.

2. Sellistel juhtudel suurendavad pädevad asutused kontrollide intensiivsust kuni ajani, mil nad on veendunud, et toidukäitleja on saavutanud uuesti kontrolli protsessi üle.

*IV PEATÜKK***Piirangud***Artikkel 47***Piirangud teatavale värsketele lihale**

Veterinaarjärelevalve ametnik võib kehtestada nõuded, mis käsitlevad sellistelt loomadelt saadud värsket liha kasutamist, kes:

- a) on hädatapetud mujal kui tapamajas või
- b) on pärit karjadest, mille puhul liha töödeldakse enne turuleviimist määruse (EÜ) nr 2160/2003 II lisa E osa kohaselt.

*V PEATÜKK***Inimtoiduks kõlbliku liha varustamine tervisemärgiga pärast tapaeelset ja -järgset kontrolli***Artikkel 48***Tervisemärgi tehnilised nõuded ja selle kasutamise praktiline kord**

- 1. Veterinaarjärelevalve ametnik teostab järelevalvet tervisemärkidega varustamise ja kasutatavate märkide üle.
- 2. Veterinaarjärelevalve ametnik tagab eelkõige, et:
 - a) tervisemärki kasutatakse üksnes kodukabiloomade ja tehistingimustes peetavate imetajatest ulukite (välja arvatud jäneselised) puhul, kes on läbinud tapaeelse ja -järgse kontrolli, ning looduslike suurulukite puhul, kes on läbinud tapajärgse kontrolli vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 2 punktidele a, b ja c, kui ei ole alust kuulutada liha inimtoiduks kõlbmatuks. Siiski võib tervisemärki kasutada enne, kui keeritsussikontrolli ja/või TSE testide tulemused on kättesaadavad, tingimusel et pädevad asutused kehtestasid tapamajas või ulukikäitlusettevõttes süsteemi, mis tagab, et looma kõiki osi on võimalik jälgida, ning ühtki kontrollitud loomade osa, millel on tervisemärk, ei viida tapamajast või ulukikäitlusettevõttest välja kuni negatiivse tulemuse saamiseni, välja arvatud juhul, kui see on ette nähtud määruse (EL) 2015/1375 artikli 2 lõikega 3;–
 - b) tervisemärk, milleks on tindipitser või põletusmärk, kantakse rümbe välispinnale selliselt, et juhul, kui rümbad lõigatakse pool- või veerandrümpadeks või poolrümbad lõigatakse kolmeks osaks, on igal osal tervisemärk.

▼B

3. Pädevad asutused tagavad tervisemärgi kasutamise praktilise korra vastavalt II lisale.

4. Pädevad asutused tagavad, et nülgrimata looduslike ulukite lihal ei ole tervisemärki seni, kuni uluk on pärast ulukikäitlusettevõttes nülgimist läbinud tapajärgse kontrolli ja on tunnistatud inimtoiduks kõlblikuks.

IV JAOTIS

TOORPIIMA, TERNESPIIMA, PIIMATOODETE JA TERNESPIIMAPÕHISTE TOODETE AMETLIKU KONTROLLI ERINÕUDED JA ÜHTNE MIINIMUMSAGEDUS, MIDA ON VAJA, ET REAGEERIDA TUNNUSTATUD ÜHTSETELE OHTUDELE JA RISKIDELE

*Artikkel 49***Piima- ja ternespiimatootmisettevõtete kontroll**

1. Veterinaarjärelevalve ametnik kontrollib, et toorpiima ja ternespiima tootmise tervishoiunõuded, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki I osas, oleksid täidetud. Eelkõige kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik:

- a) loomade tervisestaatust;
- b) et ei ole kasutatud keelatud või loata farmakoloogilisi toimeaineid ning
- c) et lubatud farmakoloogiliste toimeainete, pestitsiidide või saasteainete jääkide võimalik sisaldus ei ületa määrustes (EL) nr 37/2010, (EÜ) nr 396/2005 või (EÜ) nr 1881/2006 sätestatud piirnorme.

2. Lõikes 1 osutatud ametlik kontroll võib toimuda loomade ja inimeste tervist või loomade heaolu käsitlevate liidu sätete kohaselt tehtud veterinaarkontrollide ajal.

3. Kui on alust kahtlustada, et lõikes 1 osutatud tervishoiunõudeid ei täideta, kontrollib veterinaarjärelevalve ametnik loomade üldist tervislikku seisundit.

4. Piima- ja ternespiimatootmisettevõtted peavad läbima pädevate asutuste ametliku kontrolli, mille käigus tõendatakse, et määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki II osas sätestatud hügieeninõuded on täidetud. Selline ametlik kontroll võib hõlmata inspekteerimist ja kutseorganisatsioonide poolt läbi viidud kontrollide järelevalvet. Kui ilmneb, et hügieen ei ole piisav, peavad pädevad asutused kindlaks tegema, et võetakse asjakohased sammud sellise olukorra parandamiseks.

Artikkel 50

Piima- ja ternespiima kontroll

1. Toor- ja ternespiima puhul teostavad pädevad asutused järelevalvet määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki III osa kohaselt läbi viidud kontrollide üle. Testide tegemisel kasutavad pädevad asutused määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki III osas toorpiima ja ternespiima jaoks sätestatud piinormidele vastavuse kontrollimiseks käesoleva määruse III lisas sätestatud analüüsimeetodeid.

2. Kui tootmisettevõtte toidukäitleja ei ole parandanud olukorda kolme kuu jooksul pärast seda, kui pädevatele asutustele teatati esimest korda toorpiima ja ternespiima suhtes kehtivatele bakterite arvu ja/või somaatiliste rakkude arvu kriteeriumidele mittevastavusest, kontrollivad pädevad asutused, et:

- a) toor- ja ternespiima tarnimine tootmisettevõttest on peatatud või
- b) vastavalt pädevate asutuste eriloale või üldistele juhiste kohaldetakse toor- ja ternespiima suhtes selle töötlemise ja kasutamisega seotud nõudeid, mis on vajalikud inimeste tervise kaitseks.

Pädevad asutused kohaldavad kõnealust peatamist või nimetatud nõudeid seni, kuni toidukäitleja on tõendanud, et toor- ja ternespiim vastab jälle kriteeriumidele.

3. Pädevad asutused kasutavad määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao II peatüki II osas osutatud piimatoodete pastöriseerimisprotsessi nõuetekohasuse kontrollimiseks käesoleva määruse III lisas sätestatud analüüsimeetodeid.

V JAOTIS

KLASSIFITSEERITUD TOOTMIS- JA ÜLEKANDEALADELT PÄRIT ELUSATE KAHEPOOLMELISTE KARPLOOMADE AMETLIKU KONTROLI ERINÕUDED

Artikkel 51

Välistamine

Käesolevat jaotist kohaldatakse elusate kahepoolmeliste karploomade suhtes. Samuti kohaldatakse seda elusate okasnahksete, elusate mantelloomade ja elusate meritigude suhtes. Käesolevat jaotist ei kohaldata mittefiltreeriva toitumisviisiga elusate meritigude ja elusate meripuralaste (*Holothuroidea*) suhtes.

Artikkel 52

Elusate kahepoolmeliste karploomade tootmis- ja ülekandevalade klassifitseerimine

1. Pädevad asutused määravad kindlaks nende tootmis- ja ülekandevalade asukohad ja piirid, mida nad klassifitseerivad kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõikega 6. Vajaduse korral võivad pädevad asutused seda teha koostöös toidukäitlejaga.

2. Pädevad asutused klassifitseerivad tootmis- ja ülekandevalad, kust nad on lubanud koguda elusaid kahepoolmelisi karploomi, vastavalt fekaalse saastumise tasemele A-, B- ja C-klassi aladeks. Vajaduse korral võivad pädevad asutused seda teha koostöös toidukäitlejaga.

3. Tootmis- ja ülekandevalade klassifitseerimiseks määravad pädevad asutused kindlaks iga tootmis- või ülekandevala proovivõtuperioodi, et kontrollida vastavust artiklites 53, 54 ja 55 osutatud standarditele.

I PEATÜKK

Elusate kahepoolmeliste karploomade tootmis- ja ülekandevalade klassifitseerimise erinõuded

Artikkel 53

A-klassi alade nõuded

1. Pädevad asutused võivad klassifitseerida A-klassi aladeks alad, kust elusaid kahepoolmelisi karploomi võib koguda otsetarbimiseks.

2. Turule viidavad elusad kahepoolmelised karploomad, kes on pärit sellistelt aladelt, peavad vastama määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatükis sätestatud elusate kahepoolmeliste karploomade tervisestandarditele.

3. A-klassi aladelt pärit elusate kahepoolmeliste karploomade puhul ei tohi 80 % proovidest, mis on kogutud proovivõtuperioodil, sisaldada rohkem kui 230 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.

4. Ülejäänud 20 % proovidest ei tohi sisaldada rohkem kui 700 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.

5. Hinnates kindlaksmääratud proovivõtuperioodi tulemustele toetudes, kas ala säilitab A-klassi ala staatuse, võivad pädevad asutused teha uurimisele toetuva riskihindamise põhjal otsuse, et arvesse ei võeta anomaalseid tulemusi, mis ületavad taset 700 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.

▼B*Artikkel 54***B-klassi alade nõuded**

1. Pädevad asutused võivad klassifitseerida B-klassi aladeks alad, kust elusaid kahepoolmelisi karploomi võib koguda ja inимtoiduks turustada üksnes pärast töötlemist puhastuskeskuses või pärast ülekandmist, et artiklis 53 nimetatud tervishoiunõuded oleksid täidetud.
2. 90 % kõnealustelt aladelt kogutud elusate kahepoolmeliste karploomade valimist ei tohi sisaldada rohkem kui 4 600 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.
3. Ülejäänud 10 % proovidest ei tohi sisaldada rohkem kui 46 000 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.

*Artikkel 55***C-klassi alade nõuded**

1. Pädevad asutused võivad klassifitseerida C-klassi aladeks alad, kust elusaid kahepoolmelisi karploomi võib koguda ja turustada üksnes pärast pikaajalist ülekandmist, et artiklis 53 nimetatud tervishoiunõuded oleksid täidetud.
2. C-klassi aladelt kogutud elusad kahepoolmelised karploomad ei tohi sisaldada rohkem kui 46 000 *E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta.

*Artikkel 56***Sanitaaruuringu nõuded**

1. Enne tootmis- või ülekandeala klassifitseerimist viivad pädevad asutused läbi sanitaaruuringu, mis hõlmab järgmist:
 - a) ülevaate koostamine inim- ja loomset päritolu saasteallikatest, mis võiksid tõenäoliselt olla nakkusallikaks tootmisaladel;
 - b) eri aastaegadel esinevate orgaaniliste saasteainete koguste uurimine, võttes arvesse püügialade hooajalisi erinevusi nii inim- kui loomapopulatsioonides, sademehulkasid, heitveekäitlust jne;
 - c) saasteainete ringluse kindlaksmääramine tootmisala praeguste ringluse mudelite, batümeetria ning tõusude ja mõõnade tsükli abil.
2. Pädevad asutused teevad lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava sanitaaruuringu kõikidel klassifitseeritud tootmis- ja ülekandealadel, kui seda ei ole varem läbi viidud.

▼B

3. Pädevaid asutusi võivad abistada muud ametiasutused või toidukäitlejad vastavalt tingimustele, mille on kehtestanud pädevad asutused seoses kõnealuse uuringu läbiviimisega.

*Artikkel 57***Seirekava**

Pädevad asutused kehtestavad elusate kahepoolmeliste karploomade tootmispiirkondade seirekava, mis põhineb artiklis 56 osutatud sanitaaruuringu analüüsil. Kavaga ette nähtud proovide arv, proovivõtukohtade geograafiline jaotus ja proovivõtusagedus peavad tagama, et analüüsitu-lemused on kõnealuse ala jaoks representatiivsed.

Artikkel 58

Pädevad asutused kehtestavad korra, millega tagatakse, et artiklis 56 osutatud sanitaaruuring ja artiklis 57 osutatud seirekava esindavad asja-omast ala.

*II PEATÜKK****Elusate kahepoolmeliste karploomade klassifitseeritud tootmis- ja ülekandevalade seire****Artikkel 59***Klassifitseeritud ülekande- ja tootmisalade seire**

Pädevad asutused teostavad korrapäraselt määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 6 kohaselt klassifitseeritud tootmis- ja ülekandevalade seiret, et kontrollida:

- a) et elusate kahepoolmelistele karploomade päritolu ja sihtkoha osas ei esineks väärkasutust;
- b) elusate kahepoolmeliste karploomade mikrobioloogilist kvaliteeti klassifitseeritud tootmis- ja ülekandevaladel;
- c) toksiini tootva planktoni esinemist tootmis- ja ülekandevalades ning merelise biotoksiini esinemist elusates kahepoolmelistes karploomades;
- d) keemiliste saasteainete esinemist elusates kahepoolmelistes karploomades.

*Artikkel 60***Mereliste biotoksiinide tuvastamise tunnustatud meetodid elusate kahepoolmeliste karploomade puhul**

1. Pädevad asutused kasutavad V lisa sätestatud analüüsimeetodeid, et kontrollida määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatüki punktis 2 sätestatud piirnormidele vastavust ja vajaduse korral nõuete järgimist toidukäitlejate poolt. Toidukäitlejad kasutavad neid meetodeid vajaduse korral.

▼B

2. Direktiivi 2010/63/EL artikli 4 kohaselt kasutatakse võimaluse korral kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 määratletud protseduuri asemel teaduslikult rahuldavat meetodit või katsestrateegiat, mis ei nõua elusloomade kasutamist.

3. Vastavalt direktiivi 2010/63/EL artiklile 4 tuleb bioloogiliste meetodite kasutamisel võtta arvesse asendamise, täiustamise ja vähendamise elemente.

*Artikkel 61***Proovivõtukavad**

1. Artikli 59 punktides b, c ja d sätestatud kontrollide tegemiseks koostavad pädevad asutused proovivõtukavad, mille kohaselt sellised kontrollid toimuvad korrapäraste intervallide tagant või iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kui kogumisperiodid ei ole korrapärased. Proovivõtukohade geograafiline jaotus ja proovivõtusagedus peavad tagama, et analüüsitulemused on asjaomase tootmis- ja ülekandeala jaoks representatiivsed.

2. Elusate kahepoolmeliste karploomade mikrobioloogilise kvaliteedi kontrollimise proovivõtukavades tuleb eelkõige võtta arvesse:

a) fekaalse saastumise tõenäolist varieerumist;

b) artikli 56 lõikes 1 osutatud parameetreid.

3. Klassifitseeritud tootmis- ja ülekandealade vees toksiini tootva planktoni ja elusates kahepoolmelistes karploomades mereliste biotoksiinide esinemise kontrollimise proovivõtukavades tuleb eelkõige arvesse võtta merelisi biotoksiine sisaldava planktoni esinemise võimalikke muutusi. Proovivõtt peab hõlmama järgmist:

a) korrapärased proovivõtmised muutuste avastamiseks toksiine sisaldava planktoni koostises ning selle geograafilist jaotuses. Elusate kahepoolmeliste karploomade lihas ladestunud toksiinide esinemisele viitavatele tulemustele peab järgnema intensiivne proovide võtmine;

b) perioodilised toksilisuse uuringud, mille puhul kasutatakse kahjustatud aladelt pärit elusaid kahepoolmelisi karploomi, kes on saastumisele kõige vastuvõtlikumad.

4. Elusatele kahepoolmelistele karploomadele tehtava toksiinianalüüsi proove võetakse saagikoristusperioodi jooksul iga nädal, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a) proovivõtusagedust võib vähendada teatavatel klassifitseeritud ülekande- või tootmisaladel või teatavat liiki elusate kahepoolmeliste karploomade osas, kui toksiinide või fütoplanktoni esinemist käsitleva riskihinnangu põhjal oletatakse, et toksiliste perioodide risk on väga väike;

▼B

b) proovivõtusagedust suurendatakse, kui sellise hinnangu põhjal oletatakse, et iganädalased proovivõtud ei ole piisavad.

5. Lõikes 4 osutatud riskihinnang vaadatakse korrapäraselt üle, et hinnata toksiinide esinemise riski kõnealuste alade elusates kahepoolmelistes karploomades.

6. Kui saadaval on andmed toksiinide ladestumise määra kohta samal alal kasvavate liikide rühma puhul, võib indikaatorliigina kasutada kõige kõrgema ladestumise määraga liiki. Selle abil lubatakse rühma kõikide liikide kasutamist, kui indikaatorliigi toksiinitasemed on seadusega ettenähtud piirmääradest madalamad. Kui indikaatorliigi toksiinitasemed on seadusega ettenähtud piirmääradest suuremad, on muude liikide kogumine lubatud üksnes siis, kui muude liikide täiendaval analüüsil ilmneb, et nende toksiinitasemed on piirmääradest madalamad.

7. Planktoni seire puhul on proovid klassifitseeritud tootmis- ja ülekandeala vee suhtes representatiivsed ja neist saadakse teavet toksiinide liikide esinemise ja populatsioonisuundumuste kohta. Kui toksiinide populatsioonides avastatakse muutused, mis võivad põhjustada toksiinide ladestumist, suurendatakse elusatelt kahepoolsetelt karploomadelt proovide võtmise sagedust või suletakse alad ettevaatusabinõuna seniks, kuni saadakse toksiinianalüüsi tulemused.

8. Keemiliste saasteainete esinemise kontrollimise proovivõtukavade abil peaks olema võimalik kindlaks teha, kas ületatakse komisjoni määruses (EÜ) nr 1881/2006 kehtestatud tasemeid.

III PEATÜKK

Klassifitseeritud tootmis- ja ülekandealade seirejärgne majandamine

Artikkel 62

Seirele järgnevad otsused

1. Kui artikliga 59 ette nähtud seire tulemustest ilmneb, et elusate kahepoolmeliste karploomade tervishoiunorme ei täideta või et on teistsugune risk inimeste tervisele, peavad pädevad asutused kõnealuse tootmis- või ülekandeala sulgema, tõkestades elusate kahepoolmeliste karploomade kogumist. Nad võivad siiski tootmis- või ülekandeala uuesti klassifitseerida B- või C-klassi tootmis- või ülekandealana, kui see vastab artiklites 54 ja 55 sätestatud asjakohastele kriteeriumidele ja puudub muu risk inimese tervisele.

2. Kui mikrobioloogilise seire tulemused näitavad, et artiklis 53 osutatud elusate kahepoolmeliste karploomade tervishoiunormid ei ole täidetud, võivad pädevad asutused riskianalüüsi alusel ning üksnes ajutiselt ja ühekordselt lubada jätkata saagi kogumist ilma sulgemiseta või ümberklassifitseerimiseta järgmistel tingimustel:

a) asjaomane klassifitseeritud tootmisala ja kõik heakskiidetud ettevõtted, kes saavad sealt elusaid kahepoolmelisi karploomi, on samade pädevate asutuste ametliku kontrolli all;

▼B

b) asjaomaste elusate kahepoolmeliste karploomade suhtes kohaldatakse sobivaid piiravaid meetmeid, näiteks puhastamist, ülekandmist või töötlemist.

3. Määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao I peatükis osutatud lisatud registreerimisdokument peab sisaldama kogu teavet lõike 2 kohaldamise kohta.

4. Pädevad asutused kehtestavad tingimused, mille alusel saab lõiget 2 kasutada, et tagada asjaomase tootmisala vastavus artiklis 53 kehtestatud kriteeriumidele.

*Artikkel 63***Tootmisalade taasavamine**

1. Pädevad asutused võivad taasavada suletud tootmis- või ülekandeala ainult siis, kui elusate kahepoolmeliste karploomade tervishoiustandardid vastavad uuesti määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatüki asjakohastele nõuetele ja puudub muu risk inimeste tervisele.

2. Kui pädevad asutused on sulgenud tootmis- või ülekandeala planktoni või sellise toksiinide sisalduse tõttu elusates kahepoolmelistes molluskites, mis ületavad määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatüki punktis 2 sätestatud mereliste biotoksiinide piirmäära, võivad nad selle taasavada ainult siis, kui seadusega ettenähtud piirmääradest madalam analüüsitulemus saadakse vähemalt kahel järjestikusel katsel, mille tegemise vahel on vähemalt 48 tundi.

3. Tootmis- või ülekandeala taasavamise otsuse tegemisel võivad pädevad asutused võtta arvesse teavet fütoplanktoni trendide kohta.

4. Kui on selgeid andmeid kõnealuse piirkonna toksilisuse dünaamika kohta ja tingimused, et värsked andmed toksilisuse vähenemissuundumuste kohta on kättesaadavad, võivad pädevad asutused otsustada taasavada ala, mille puhul ühe proovivõtu põhjal saadud tulemused jäävad määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatüki punktiga 2 ettenähtud piirmääradest allapoole.

*Artikkel 64***Kontrollisüsteem**

1. Pädevad asutused loovad kontrollisüsteemi tagamaks, et inimeste tervist kahjustavaid loomseid saadusi ei viida turule. Kontrollisüsteemi alla kuuluvad laboratoorsed uuringud, mille eesmärk on kontrollida, kas toidukäitlejad täidavad lõpptootes, sealhulgas elusate kahepoolmeliste karploomade ja nendest saadud toodete suhtes kehtestatud nõudeid kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel.

2. Nimetatud kontrollisüsteemi abil tõendatakse vajaduse korral, et mereliste biotoksiinide ja saasteainete tasemed ei ületa ohutustasemeid ja et karploomade mikrobioloogiline kvaliteet ei ohusta inimeste tervist.

▼B*Artikkel 65***Pädevate asutuste otsused**

1. Pädevad asutused tegutsevad viivitamata, kui tootmispiirkond tuleb sulgeda või ümber klassifitseerida või selle võib uuesti avada või kui elusate kahepoolmeliste karploomade suhtes kohaldatakse artikli 62 lõikes 2 osutatud meetmeid.

2. Kui pädevad asutused otsustavad tootmisalade klassifitseerimise, ümberklassifitseerimise, avamise või sulgemise üle vastavalt artiklitele 52, 62 ja 63, võivad nad arvesse võtta toidukäitlejate või toidukäitlejaid esindavate organisatsioonide tehtud kontrollide tulemusi, kuid üksnes juhul, kui analüüse tegev labor on määratud pädevate asutuste poolt ning proovide võtmine ja analüüsimine toimub vastavalt protokollile, milles on ühiselt kokku leppinud asjaomased pädevad asutused ja toidukäitlejad või organisatsioonid.

*IV PEATÜKK***Muud nõuded***Artikkel 66***Teabe salvestamine ja vahetus**

Pädevad asutused peavad:

- a) koostama ja ajakohastama nende klassifitseeritud tootmis- ja ülekanalade loetelu, kust võib püüda elusaid kahepoolmelisi karploomi artikli 52 nõuete kohaselt; loetelus on esitatud alade üksikasjalik asukoht ja piirid ning klass, millesse ala on klassifitseeritud. See loetelu tuleb edastada huvitatud osapooltele, keda käesolev määrus mõjutab, näiteks tootjatele ning puhastus- ja väljastuskeskuste käitajatele;
- b) ►C1 teavitama huvitatud osapooli, nt tootjaid, korjajaid ning puhastus- ja väljastuskeskuste käitajaid viivitamata kõigist tootmisala koha, piiride või klassi muutmistest, selle ajutisest või lõplikust sulgemisest või artikli 62 lõikes 2 osutatud meetmete kohaldamisest. ◄

*VI JAOTIS***KALANDUSTOODETE AMETLIKU KONTROLLI ERINÕUDED JA ÜHTNE MIINIMUMSAGEDUS***Artikkel 67***Tootmise ja turule laskmise ametlik kontroll**

Kalandustoodete tootmise ja turule laskmise ametlik kontroll hõlmab määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VIII jaos sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimist, eelkõige:

- a) lossimise ja esimese müügi hügieeninõuete korrapärasest kontrolli;

▼B

b) laevade ja maismaal asuvate ettevõtete, sh kalaoksjonite ja hulgimüügiturgude korrapäraseid inspekteerimisi, mille käigus kontrollitakse eelkõige:

i) kas heakskiidutingimused on endiselt täidetud;

ii) kas kalandustooteid käideldakse nõuetekohaselt;

iii) hügieeni- ja temperatuurinõuetele vastavust;

iv) ettevõtete, sh laevade, ning nende vahendite ja seadmete puhtust ja personali hügieeni;

c) ladustamis- ja transporditingimuste kontrolli.

*Artikkel 68***Ametliku kontrolli toimumiskoht**

1. Pädevad asutused teevad ametlikku kontrolli laevadel, kui need peatuvad mõnes liikmesriigi sadamas. Kõnealust kontrolli tehakse kõigil laevadel, mis lossivad kalandustooteid ELi sadamates, olenemata nende lipuriigist.

2. Lipuriigi pädevad asutused võivad teha ametlikke kontrolle oma lipu all sõitvatel laevadel, kui laev on merel või mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

*Artikkel 69***Tehas-, külmutus- või külmeolaevade heakskiitmine**

1. Kui liikmesriigi lipu all sõitvat tehas-, külmutus- või külmeolaeva inspekteeritakse laeva heakskiitmise eesmärgil, teostavad lipuliikmesriigi pädevad asutused ametlikku kontrolli vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 148, eelkõige vastavalt artikli 148 lõikes 4 osutatud tähtaegadele. Vajaduse korral võivad nad inspekteerida laeva, kui see on merel või mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

2. Kui lipuliikmesriigi pädevad asutused on andnud laevale tingimusliku heakskiidu vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 148, võivad nad lubada teise liikmesriigi pädevatel asutustel või kolmanda riigi pädevatel asutustel teha järelkontrolle, et anda täielik heakskiit, pikendada tingimuslikku heakskiitu või säilitada heakskiit; kui tegemist on kolmanda riigiga, peab see riik olema kantud selliste kolmandate riikide loetellu, millest on lubatud importida kalandustooteid vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 127. Vajaduse korral võivad kõnealused pädevad asutused inspekteerida laeva, kui see on merel või mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

▼B

3. Kui liikmesriigi pädevad asutused annavad muu liikmesriigi või kolmanda riigi pädevatele asutustele loa viia käesoleva artikli kohaselt enda nimel läbi inspekteerimisi, lepivad kaks pädevat asutust kokku selliseid inspekteerimisi reguleerivates tingimustes. Nimetatud tingimused tagavad eelkõige, et lipuliikmesriigi pädevad asutused saavad kontrolli tulemusi ja võimalikke nõuetele mittevastavusi kajastavad aruanded viivitamata, et neil oleks võimalik võtta vajalikud meetmed.

*Artikkel 70***Kalandustoodete ametlik kontroll**

Kalandustoodete ametlik kontroll peab hõlmama vähemalt järgmiste valdkondade puhul VI lisas sätestatud praktilist korda:

- a) organoleptiline kontroll;
- b) värskusnäitajad;
- c) histamiin;
- d) jäägid ja saasteained;
- e) mikrobioloogilised kontrollid;
- f) parasiidid;
- g) mürgised kalandustooted.

*Artikkel 71***Kontrollide põhjal tehtavad otsused**

Pädevad asutused kuulutavad kalandustooted inimtoiduks kõlbmatuks, kui:

- a) artikli 70 kohaselt tehtud ametlikud kontrollid näitavad, et need ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jaos ja/või määruses (EÜ) nr 2073/2005 sätestatud organoleptiliste, keemiliste, füüsikaliste või mikrobioloogiliste nõuetega või parasiite käsitlevate nõuetega;
- b) need sisaldavad oma söödavates osades kemikaalijääke või saasteaineid määral, mis ületab määrustes (EL) nr 37/2010, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1881/2006 sätestatud tasemeid, või selliste ainete jääke, mis on vastavalt määrusele (EL) nr 37/2010 või direktiivile 96/22/EÜ keelatud või millele ei ole luba antud, või ei ole kooskõlas muude asjakohaste liidu õigusaktidega, mis käsitlevad farmakoloogilisi toimeaineid;
- c) need on saadud:
 - i) mürgisest kalast;

▼B

- ii) kalandustoodetest, mis ei vasta mereliste biotoksiinide suhtes esitatud nõuetele;
- iii) elusatest kahepoolmelistest karploomadest, okasnahksetest, mantelloomadest või meritigudest, kelle puhul mereliste biotoksiinide üldkogus ületab määruses (EÜ) nr 853/2004 nimetatud piirmäärasid, või
- d) pädevad asutused leiavad, et need võivad kujutada ohtu inimeste või loomade tervisele või ei kõlba mõnel muul põhjusel inimtoiduks.

Artikkel 72

Nõuded selliste kalandustoodete ametlikule kontrollile, mis on püütud liikmesriigi lipu all sõitva laevaga ja saadetud kas vahepealse ladustamisega või ilma edasi kolmanda riigi kaudu

1. Inimtoiduks ettenähtud kalandustoodetega, mis on püütud liikmesriigi lipu all sõitva laevaga ja lossitud kas vahepealse ladustamisega või ilma vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 126 lõike 2 punktile a loetletud kolmandates riikides, enne kui need sisenevad liitu muu transpordivahendiga, peab olema kaasas veterinaarsertifikaat, mille on välja andnud kõnealuse kolmanda riigi pädevad asutused ja mis on täidetud vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/628 III lisa II osa B peatükis sätestatud veterinaarsertifikaadi näidisele.

2. Kui lõikes 1 osutatud kalandustooted lossitakse ja veetakse kõnealuses lõikes osutatud kolmandas riigis asuvasse lattu, peab ladu olema esitatud delegeeritud määruse (EL) 2019/625 artikli 5 kohases loetelus.

3. Kui lõikes 1 osutatud kalandustooted laaditakse kolmanda riigi lipu all sõitvale laevale, peab kõnealune kolmas riik olema loetellu kantud delegeeritud määruse (EL) 2019/625 artikli 3 kohaselt ja laev peab olema esitatud delegeeritud määruse (EL) 2019/625 artikli 5 kohases loetelus.

4. Kõnealust nõuet ei kohaldata konteinerlaevaga konteinerites veetavatele kalandustoodetele.

VII JAOTIS

ROOMAJATE ERINÕUDED	LIHA JA	AMETLIKU AMETLIKU	KONTROLI KONTROLI	TEGEMISE ÜHTNE
MIINIMUMSAGEDUS				

*Artikkel 73***Roomajate tapaeelne ja -järgne kontroll**

Roomajate tapaeelse kontrolli suhtes kohaldatakse artiklit 11.

▼B

Roomajate tapajärgse kontrolli suhtes kohaldatakse artikleid 12, 13 ja 14. Artikli 13 punkti a alapunkti i kohaldamisel käsitatakse roomajat 0,5 loomühikuna.

VIII JAOTIS

LÖPPSÄTTED*Artikkel 74***Määruse (EÜ) nr 2074/2005 muutmine**

Määrust (EÜ) nr 2074/2005 muudetakse järgmiselt:

1. Artiklid 5, 6b ja 6c jäetakse välja.
2. I lisa II jagu ja liide jäetakse välja.
3. II lisa II jagu jäetakse välja.
4. III ja V lisa jäetakse välja.
5. VIa lisa jäetakse välja.
6. VIb lisa ja selle liide jäetakse välja.

*Artikkel 75***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

I LISA

ARTIKLI 39 LÕIKEGA 5 PÄRITOLUETTEVÕTTEGA SUHTLEMISEKS ETTE NÄHTUD DOKUMENDI NÄIDIS

1. Identifitseerimisandmed

1.1. Päritoluettevõtte (omanik või haldaja)

Nimi/number

Täielik aadress

Telefoninumber

E-posti aadress, kui see on olemas

1.2. ... identifitseerimisnumbrid [palun täpsustada] või lisada nimekiri

Loomade koguarv (liikide kaupa)

Identifitseerimisraskused (kui on)

1.3. Karja/puuri tunnus (kui kohaldatakse)

1.4. Loomaliik

1.5. Veterinaarsertifikaadi viitenumber (kui kohaldatakse)

2. Tapaeelsed leiud

2.1. Heaolu

Haigestunud loomade arv

Tüüp/klass/vanus

Märkused

2.2. Loomad tarniti määrdunuina

2.3. Haiguse kliinilised leiud

Haigestunud loomade arv

Tüüp/klass/vanus

Märkused

Kontrolli kuupäev

2.4. Laboratoorsed leiud ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Mikrobioloogilised, keemilised, seroloogilised jne (tulemused esitada lisana).

3. Tapajärgsed leiud

3.1. Makroskoopilised leiud

Haigestunud loomade arv

Tüüp/klass/vanus

Looma(de) kahjustatud organ või kehaosa

Tapakuupäev

3.2. Haigus (võib kasutada koodi)⁽²⁾

Haigestunud loomade arv

Tüüp/klass/vanus

Looma(de) kahjustatud organ või kehaosa

Rümp tunnistatud osaliselt või täielikult
kõlbmatuks (põhjus)

Tapakuupäev

3.3. Laboratoorsed leiud⁽³⁾

3.4. Muud tulemused

3.5. Heaoluga seotud leiud

4. Lisateave

5. Tapamaja kontaktandmed (loanumber)

Nimi

Täielik aadress

Telefoninumber

E-posti aadress, kui see on olemas

6. Veterinaarjärelevalve ametnik (nimi trükitähtedega)

Allkiri ja tempel

7. Kuupäev

8. Käesolevale vormile lisatud lehtede arv:

⁽²⁾ Pädevad asutused võivad kehtestada järgmised koodid: kood A Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni loetletud haiguste puhul; koodid B100 ja B200 heaoluga seotud probleemide puhul ja C100–C290 liha käsitlevate otsuste puhul. Kodeerimissüsteem võib vajadusel sisaldada alajaotusi (nt C141 kerge üldhaiguse puhul, C142 raskema haiguse puhul jne). Kui kasutatakse koodi, siis peavad need koos nende tähenduse seletusega olema toidukäitlejale kergesti kättesaadavad.

⁽³⁾ Mikrobioloogilised, keemilised, seroloogilised jne (tulemused esitada lisana).

*II LISA***TERVISEMÄRGI KASUTAMISE PRAKTILINE KORD VASTAVALT
ARTIKLILE 48**

1. Tervisemärk peab olema ovaalne, vähemalt 6,5 cm laiune ja 4,5 cm kõrgune märk, millele on selgelt loetavate tähtedega märgitud järgmine teave:
 - a) ettevõtte asukohariigi nimi, mis võib olla trükitähtedega täielikult välja kirjutatud või esitatud asjakohasele ISO-koodile vastava kahetähelise koodina. Liikmesriikide puhul on need koodid siiski BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, GR, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE ja UK;
 - b) tapamaja loa number ning
 - c) (kui märki kasutab liidus asuv ettevõtte) lühend CE, EC, EF, EG, EK, EO, EY, ES, EÜ, EB, EZ, KE või WE. Nimetatud lühendeid ei tohi olla märkidel, mis kantakse lihale, mis imporditakse liitu väljaspool liitu asuvatest tapamajadest.
2. Tähed peavad olema vähemalt 0,8 cm kõrgused ja numbrid vähemalt 1 cm kõrgused. Lamba- ja kitsetallede ning põrsaste tervisemärk ja sellel olevad tähemärgid võivad olla väiksemad.
3. Tervisemärgis kasutatav tint peab olema toiduainetes värvainete kasutamist käsitlevate liidu eeskirjade kohaselt lubatud.
4. Lisaks sellele võib tervisemärgil olla viide veterinaarjärelevalve ametnikule, kes vastava lihakontrolli läbi viis.

III LISA

TOORPIIMA JA KUUMTÖÖDELDUD LEHMAPIIMA TESTIMISMEETODID VASTAVALT ARTIKLILE 50

I PEATÜKK

MIKROORGANISMIDE ARVU JA SOMAATILISTE RAKKUDE ARVU MÄÄRAMINE

A. Määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki III osas sätestatud kriteeriumidele vastavuse kontrollimisel tuleb võrdlusmeetoditena kohaldada järgmisi standardeid:

1. EN ISO 4833-1 mikroorganismide arvu määramiseks temperatuuril 30 °C;
2. ISO 13366-1 somaatiliste rakkude arvu määramiseks.

B. Alternatiivsete analüüsimetodite kasutamine on lubatud:

1. mikroorganismide arvu määramiseks temperatuuril 30 °C, kui meetodid on valideeritud A osa punktis 1 nimetatud standardmeetodi alusel vastavalt standardis EN ISO 16140-2 sätestatud protokollile, mida toorpiimas mikroorganismide arvu määramise konkreetsel juhtudel täiendab standard EN ISO 16297.

Eelkõige on alternatiivmeetodi ja A osa punkti 1 alapunktis a nimetatud standardmeetodi vaheline ümberarvestussuhe kehtestatud vastavalt standardile EN ISO 21187;

2. somaatiliste rakkude arvu määramiseks, kui meetodid on valideeritud A osa punktis 2 nimetatud standardmeetodi alusel vastavalt standardis ISO 8196-3 sätestatud protokollile ning kui töö toimub kooskõlas standardiga EN ISO 13366-2 või muude sarnaste rahvusvaheliselt tunnustatud protokollidega.

II PEATÜKK

ALUSELISE FOSFATAASI AKTIIVSUSE MÄÄRAMINE LEHMAPIIMAS

A. Aluselise fosfataasi aktiivsuse määramiseks pastöriseeritud lehmapiimas tuleb standardmeetodina kohaldada standardit EN ISO 11816-1.

B. Aluselise fosfataasi aktiivsust pastöriseeritud lehmapiimas väljendatakse ensüümi aktiivsuse milliühikutena liitri kohta (mU/l). Aluselise fosfataasi aktiivsuse ühik on selline aluselise fosfataasi ensüümi kogus, mis katalüüsib 1 mikromooli substraadi muundamist minutis.

C. Aluselise fosfataasi testi tulemus loetakse negatiivseks, kui mõõdetud aktiivsus lehmapiimas ei ületa 350 mU/l.

D. Alternatiivseid analüüsimetodeid võib kasutada, kui need on valideeritud A osas nimetatud standardmeetodite alusel vastavalt rahvusvaheliselt aktsepteeritud protokollidele ja headele laboritavadele.

IV LISA

**STANDARDMEETOD *E. COLI* ANALÜÜSIMISEKS ELUSATES
KAHEPOOLMELISTES KARPLOOMADES NENDE TOOTMIS- JA
ÜLEKANDEALADE KLASSIFITSEERIMISE EESMÄRGIL VASTAVA
LT ARTIKLI 52 LÕIKELE 2**

E. coli analüüsi standardmeetod elusate kahepoolmeliste karploomade puhul on selle olemasolu kindlakstegemine ja kõige tõenäosema arvu (MPN) määramine, mida on kirjeldatud standardis ISO 16649-3. Alternatiivseid meetodeid võib kasutada, kui need on valideeritud kõnealuse standardmeetodi alusel vastavalt ISO 16140 kriteeriumidele.

▼B*V LISA***TUNNUSTATUD MEETODID MERELISTE BIOTOKSIINIDE
TUVASTAMISEKS KOOSKÖLAS ARTIKLIGA 60****I PEATÜKK****PARALÜÜTILISE KARPLOOMAMÜRGI MÄÄRAMISE MEETOD**

- A. Kahepoolmeliste karploomade kehas või mis tahes eraldi söödavas kehaosas paralüütilise karploomamürgi (PSP) toksiinide sisalduse määramiseks kasutatakse AOAC ametlikku meetodit OMA 2005.06, mis on avaldatud ajakirjas AOAC International Journal 88 (6), 17141732 (Lawrence'i meetod), hiirtel tehtavat biotesti või mõnd muud rahvusvaheliselt tunnustatud valideeritud meetodit.
- B. Tulemuste vaidlustamise korral kasutatakse standardmeetodina A osas osutatud AOAC ametlikku meetodit OMA 2005.06.

II PEATÜKK**AMNEETILISE KARPLOOMAMÜRGI MÄÄRAMISE MEETOD**

- A. Kahepoolmeliste karploomade kehas või mis tahes eraldi söödavas kehaosas amneetilise karploomamürgi (ASP) toksiinide sisalduse määramiseks kasutatakse kõrgefektiivset vedelikkromatograafiat koos UV-kiirguse määramisega (HPLC/UV meetod) või mõnd muud rahvusvaheliselt tunnustatud valideeritud meetodit.
- B. Sõeluuringuteks võib kasutada ka AOAC ametlikku meetodit 2006.02, mis on avaldatud ajakirjas AOAC International Journal 90, 1011-1027 (ASP ensüümimmuunsorptsioonmeetod (ELISA)), või mõnd muud rahvusvaheliselt tunnustatud valideeritud meetodit.
- C. Tulemuste vaidlustamise korral kasutatakse standardmeetodina HPLC/UV meetodit.

III PEATÜKK**LIPOFIILSETE TOKSIINIDE MÄÄRAMISE MEETODID**

- A. Mereliste toksiinide määramise standardmeetod, millele on osutatud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatüki punkti 2 alapunktides c, d ja e, on ELi referentlabori vedelikkromatograafia-massispektromeetria/massispektromeetria (EURL LC-MS/MS) meetod. Selle meetodiga määratakse vähemalt järgmised ühendid:
- a) okadaaiinhappe rühma toksiinid: OA, DTX1, DTX2 ja nende estrid (DTX3);
 - b) pektenotoksiinide rühma toksiinid: PTX1 ja PTX2;
 - c) jessotoksiinide rühma toksiinid: YTX, 45 OH YTX, homo YTX ja 45 OH homo YTX;
 - d) asapirohapete rühma toksiinid: AZA 1, AZA 2 ja AZA 3.

Kui avastatakse eespool nimetatud toksiinide uusi analooge, mille toksilisuse ekvivalent on kindlaks tehtud, peavad need olema analüüsi kaasatud.

Kogumürgisus arvutatakse, kasutades toksilisuse ekvivalente, nagu on soovitatud Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) Teatajas (2008) 589, 1–62, või EFSA ajakohastatud nõuannetes.

▼B

B. Alternatiivina EURL LC-MS/MS meetodile võib kasutada ka muid kui A osas nimetatud meetodeid, näiteks LC-MS meetodit, HPLC-d koos sobiva määramisega, immunoloogilisi analüüse ja funktsiooniuringuid, nagu näiteks fosfataasi inhibeerimise katse, tingimusel et:

- a) neid eraldi või koos kasutades saab määrata vähemalt A osas nimetatud analooge; vajaduse korral määratakse kindlaks edasised asjakohased kriteeriumid;
- b) nad vastavad EURL LC-MS/MS meetodis sätestatud meetodi tulemuslikkuse kriteeriumidele. Sellised meetodid peavad olema läbinud laboritevahelise valideerimise ja olema tunnustatud tasemetesti süsteemi alusel testitud. Mereliste biotoksiinide Euroopa referentlabor toetab meetodi laboritevahelisele valideerimisele suunatud tegevusi, et tagada ametlik standardimine;
- c) nende kasutamine tagab rahvatervise samaväärse kaitse.

IV PEATÜKK

**UUTE VÕI ESILEKERKIVATE MERELISTE TOKSIINIDE
MÄÄRAMINE**

Uute või esilekerkivate mereliste toksiinide määramiseks liikmesriikide välja töötatud riiklike kontrollikavade alusel tehtava tootmis- ja ülekandealade perioodilise seire ajal võib kasutada keemilisi meetodeid, alternatiivseid meetodeid koos sobiva määramisega või hiirtel tehtavat biotesti.

▼B**F. Parasiidid**

Määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VIII jao III peatüki D osa ja määruse (EÜ) nr 2074/2005 II lisa I jao nõuetele vastavuse kontrollimiseks tehakse riskipõhine kontroll.

G. Mürgised kalandustooted

Kontrolle tehakse tagamaks, et:

1. ei turustata järgmiste sugukondade mürgistest kaladest saadud kalandustooted: *Tetraodontidae*, *Molidae*, *Diodontidae* ja *Canthigasteridae*;
2. sugukonda *Gempylidae* kuuluvat värsket, valmis või töödeldud kala, eriti liike *Ruvettus pretiosus* ja *Lepidocybium flavobrunneum*, võib turustada ainult pakitult/pakendatult ja asjakohaselt märgistatult, teavitamaks tarbijat selle valmistamise/kuumtöötlemise meetoditest ja ohust, et toode võib sisaldada mao- ja sooletegevuse häireid tekitavaid aineid. Etiketil peab olema kalatoote teaduslik nimetus ja tavanimetus;
3. ei turustata kalatooteid, mis sisaldavad biotoksiine, nt Ciguatera, või muid inimeste tervisele ohtlikke toksiine. Elusatest kahepoolmelistest karploomadest, okasnahketest, mantelloomadest ja meritigudest saadud kalandustooted võib siiski turustada, kui need on toodetud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao kohaselt ja vastavad kõnealuse jao V peatüki punktis 2 kehtestatud normidele.

II PEATÜKK**LENDUVATE LÄMMASTIKALUSTE ÜLDISE LÄMMASTIKUSISALDUSE (TVB-N) KONTROLLIMINE****A. TVB-N piirväärtused teatavate kalandustoodete kategooriate puhul ja kasutatavad analüüsimeetodid**

1. Töötlemata kalandustooted peetakse inimtoiduks kõlbmatuks, kui organoleptiline hindamine on tekitanud kahtluse nende värskuses ning keemiline analüüs näitab järgmiste TVB-N piirväärtuste ületamist:
 - a) 25 milligrammi lämmastikku 100 grammi liha kohta käesoleva peatüki B osa punktis 1 nimetatud liikide puhul;
 - b) 30 milligrammi lämmastikku 100 grammi liha kohta käesoleva peatüki B osa punktis 2 nimetatud liikide puhul;
 - c) 35 milligrammi lämmastikku 100 grammi liha kohta käesoleva peatüki B osa punktis 3 nimetatud liikide puhul;
 - d) 60 milligrammi lämmastikku 100 grammi terve kalandustoote kohta, mida kasutatakse kohe inimtoiduks ettenähtud kalaõli valmistamiseks, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VIII jao IV peatüki B osa punkti 1 teises lõigus; kui aga toormaterjal vastab kõnealuse punkti esimese lõigu alapunktide a, b ja c nõuetele, võivad liikmesriigid konkreetsete liidu õigusaktide kehtestamiseni näha teatavate liikide jaoks ette kõrgemad piirväärtused.

TVB-N piirväärtuste kontrollimisel on standardmeetodiks järgnevalt C osas sätestatud meetod, mis hõlmab perkloorhappega valguvabaks muudetud ekstrakti destilleerimist.

▼B

2. Punktis 1 nimetatud destilleerimiseks tuleb kasutada aparaati, mis vastab D osas esitatud skeemile.
3. Tavameetodid, mida võib kasutada TVB-N väärtuse kontrollimiseks, on järgmised:
 - a) Conway ja Byrne'i kirjeldatud mikrodifusiooni meetod (1933),
 - b) Antonacopoulou kirjeldatud otsedestilleerimismeetod (1968);
 - c) trikloroäädikhappega valguvabaks muudetud ekstrakti destilleerimine (*codex alimentarius*'e kala- ja kalandustoodete komitee, 1968).
4. Prooviks võetakse vähemalt kolmest eri punktist umbes 100 g liha, mis peenestatakse ja segatakse.

Liikmesriigid soovivad ametlikel laboritel kasutada oma töös eespool nimetatud meetodeid. Tavameetodiga saadud tulemuse suhtes tekkinud kahtluse või vaidluse korral tohib tulemuste kontrollimiseks kasutada üksnes standardmeetodit.

B. Liigirühmad, mille puhul on kindlaks määratud TVB-N piirväärtus

TVB-N piirväärtus on kindlaks määratud järgmiste liigirühmade puhul:

1. *Sebastes* spp., *Helicolenus dactylopterus*, *Sebastichthys capensis*;
2. Sugukonda *Pleuronectidae* kuuluvad liigid (välja arvatud hiidlest (*Hippoglossus* spp.));
3. *Salmo salar*, sugukonda *Merlucciidae* kuuluvad liigid, sugukonda *Gadidae* kuuluvad liigid.

C. Standardmenetlus lenduvate lämmastikaluste üldise lämmastiksisalduse (TVB-N) määramiseks kalas ja kalandustoodetes

1. Eesmärk ja kasutusala

Käesolev meetod on standardmeetod TVB-N määramiseks kalas ja kalandustoodetes. Meetod võimaldab määrata TVB-N väärtusi alates 5 mg/100 g kuni vähemalt 100 mg/100 g.

2. Mõisted

„TVB-N“ – lenduvates lämmastikalustes sisalduva lämmastiku kontsentratsioon, mis on määratud kirjeldatud standardmeetodil.

„Lahus“ – vesilahus järgmiselt:

- a) perkloorhappe lahus = 6 g/100 ml;
- b) naatriumhüdrosiidi lahus = 20 g/100 ml;
- c) soolhappe standardlahus kontsentratsiooniga 0,05 mol/l (0,05 N). Automaatse destilleerimisaparaadi kasutamise korral peab tiitrimine toimuma 0,01 mol/l (0,01 N) soolhappe standardlahusega;
- d) boorhappe lahus = 3 g/100 ml;
- e) vahutamisvastane aine (silikoon);
- f) fenoolftaleiini lahus = 1 g/100 ml 95 % etanool;
- g) indikaatorlahus (Tashiro segaindikaator) – 2 g metüülpunast ja 1 g metüleensinist lahustatakse 1 000 ml 95 % etanoolis.

▼B

3. Lühikirjeldus

Lenduvad lämmastikalused ekstraheeritakse proovist 0,6 mol/l kontsentratsiooniga perkloorhappe lahusega. Pärast leelistamist destilleeritakse ekstrakti veeauruga ja lenduvad aluselised ühendid absorbeeritakse hapet sisaldavas vastuvõtukolvis. TVB-N määratakse absorbeeritud aluste tiitrimisega. Seda väljendatakse milligrammides 100 grammi kohta (mg/100 g).

4. Reaktiivid

Kui ei ole märgitud teisiti, tuleb kasutada analüütilise puhtusastmega reaktiive. Kasutatav vesi peab olema kas destilleeritud või demineraliseeritud ja vähemalt sama puhtusastmega.

5. Kasutada tuleb järgmisi instrumente ja tarvikuid:

- a) hakklihamasin piisavalt homogeense kalahakkliha valmistamiseks;
- b) homogenisaator pöörete arvuga 8 000 kuni 45 000 pööret minutis;
- c) kiirfiltreriv kurdfilter läbimõõduga 150 mm;
- d) 5 ml bürett skaalajaotise väärtusega 0,01 ml;
- e) aurudestillatsiooni seade. Seade peab võimaldama toodetavat aurukogust reguleerida ja tagama auru tootmise püsiva kiiruse vajaliku ajavahemiku vältel. Seade peab tagama, et eralduvad vabad alused ei saaks leelistavate ainete lisamise ajal lenduda.

6. Standardmenetluse läbiviimine

Perkloorhape on tugeva söövitava toimega ja selle happe kasutamisel tuleb rakendada vajalikke ettevaatus- ja ennetusmeetmeid. Proovid tuleb pärast nende saabumist valmistada ette võimalikult kiiresti vastavalt järgmistele juhistele.

a) Proovi ettevalmistamine

Analüüsitav proov tuleb hoolikalt peenestada punkti 5 alapunktis a kirjeldatud hakklihamasinas. $10\text{ g} \pm 0,1\text{ g}$ jahvatatud proovist kaalutakse sobivasse mahutisse. See segatakse 90,0 ml perkloorhappe lahusega, homogeenitakse kaks minutit punkti 5 alapunktis b kirjeldatud homogenisaatoriga ja seejärel filtreeritakse.

Nii saadud ekstrakti võib hoida vähemalt seitse päeva temperatuuril $2-6\text{ }^{\circ}\text{C}$.

b) Aurudestillatsioon

50,0 ml alapunkti a kohaselt saadud ekstrakti pannakse punkti 5 alapunktis e kirjeldatud aurudestillatsiooni seadmesse. Lisatakse mõni tilk fenoolftaleiini lahust, et hiljem oleks näha, kas ekstrakti on piisavalt leelistatud. Pärast paari tilga vahutamisevastase aine (silikooni) lisamist lisatakse ekstraktile 6,5 ml naatriumhüdroksiidi lahust ja alustatakse kohe destilleerimist veeauruga.

Destilleerimise kiirus reguleeritakse selliseks, et 10 minuti jooksul tekiks umbes 100 ml destillaati. Destilleerimise väljavoolutoru on uputatud vastuvõtukolbi, milles on 100 ml boorhappe lahust, millele on lisatud kolm kuni viis tilka indikaatorlahust. Täpselt 10 minuti pärast destilleerimine lõpetatakse. Destillaadi väljavoolutoru eemaldatakse vastuvõtukolvist ja loputatakse veega. Vastuvõtukolvi lahuses sisalduvad lenduvad alused määratakse vesinikkloriidi standardlahusega tiitrimise teel.

Tiitrimise lõpppunktis peab pH olema $5,0 \pm 0,1$.

▼B

c) Tiitrimine

On vaja teha kaks analüüsi. Meetodit kohaldatai korrektselt, kui kahe analüüsi tulemused ei erine rohkem kui 2 mg/100 g.

d) Pimekatse

Pimekatse viiakse läbi alapunktis b kirjeldatud viisil. Ekstrakti asemel kasutatakse 50,0 ml perkloorhappe lahust.

7. TVB-N arvutamine

Vastuvõtukolvi lahuse tiitrimisel soolhappe standardlahusega arvutatakse TVB-N järgmise valemi järgi,

$$\text{TVB-N (mg – des 100g proovi kohta)} = \frac{(V_1 - V_0) \times 0,14 \times 2 \times 100}{M}$$

kus:

V₁ – 0,01 mol/l soolhappe standardlahuse maht milliliitrites proovi kohta;

V₀ – 0,01 mol/l soolhappe standardlahuse maht milliliitrites pimekatses;

M – proovi mass grammides.

Peale selle on nõutav järgmine:

- a) kordusanalüüsid. Meetodit kohaldatai korrektselt, kui kahe analüüsi tulemused ei erine rohkem kui 2 mg/100 g;
- b) seadmete kontrollimine. Seadmete kontrollimiseks destilleeritakse NH₄Cl lahuseid, mis vastavad TVB-N väärtusele 50 mg/100 g;
- c) standardhälbed. Arvutatakse korratavust iseloomustav standardhälve $S_r = 1,20 \text{ mg/100 g}$ ja reprodutseeritavust iseloomustav standardhälve $S_R = 2,50 \text{ mg/100 g}$.

▼ B

D. Aurudestillatsiooni seade TVB-N määramisel

